16 NOVEMBER 1945 23e JAARGANG No. 21 EN 22

Herstel

OMNIA RESTAURARE IN CHRISTO - ALLES HERSTELLEN IN CHRISTUS

PROPAGANDA-PRIJSVRAAG

Hoe moeten we aanpakken? Het oordeel van onze lezers gevraagd

Wanneer wij het terrein van de beweging even in vogelvlucht overzien dan is er — over de hele linie — een verblijdende activiteit te bespeuren. Er wordt gewerkt — hard gewerkt — in de breedte en in de diepte.

Gewerkt wordt er aan de verwezenlijking van concrete, rechtmatige verlangens. De urgentie-programma's van onze vakbonden spreken verstaanbare taal en getuigen van noeste arbeid. Want bij de formulering daarvan laat men het vanzelfsprekend niet.

Er wordt gewerkt aan verdieping en bezinning op de grote maatschappelijke problemen, voor de oplossing waarvan de leiding zich gesteld en mede verantwoordelijk weet. Daarvan getuigen de oprichting van een instituut voor sociaal-economische vorming en de aanstelling van Prof. v. d. Brink als economisch adviseur. Daarvan spreken de talrijke gewestelijke en plaatselijke instructieve kaderbijeenkomsten, de organisatie van gewestelijke sociale scholen en nog zo heel veel meer. Er wordt niet minder hard gewerkt op het meer organisatorische erf, aan de nieuwe structuur van de arbeidersbeweging, aan en in de Raad van Vakcentralen en de Stichting van de Arbeid.

Er wordt echter — en nu komen wij op ons eigenlijke onderwerp — evenzo intens hard gewerkt op het terrein van de werving en de propaganda. De bestuursgidsen van de diocesane bonden, de vakbladen en onze eigen rubriek „Leven en streven der beweging" laten daaromtrent geen enkele twijfel. Ja, *waarachtig* het *gàát* goed!

Overal in het land wordt er aangepakt, wordt de aansluiting tot de katholieke Arbeidersbeweging bepleit, neemt de beweging in ledental toe, verheugen zich de instellingen in een stijgende belangstelling. En het mag hier wel eens onomwonden worden gezegd: **dat is te danken aan dat wakkere stel propagandisten, waarover de beweging — Gode zij dank — de beschikking heeft, aan die voortreffelijke plaatselijke krachten, die dat veelal ongeziene, soms ondankbare, maar toch zo noodzakelijke werk doen, met de inzet van hun hele persoon, hun tijd, hun talenten en werkkracht. De Verbondsvoorzitter kon op een onlangs gehouden bijeenkomst van de Voorzitters der aangesloten bonden verklaren, dat vermoedelijk op het einde van dit jaar het oude ledental zal zijn bereikt! Dat is evenwel voor een groot deel h u n werk en daarom hebben wij er behoefte aan om hier eens in alle openhartigheid neer te schrijven: onze warme, welgemeende dank voor al dat ongeziene, maar toch zo mooie werk!**

Herstel gaat nu een poging doen om dat propagandistische vuur nog meer aan te wakkeren. Tot alle lezers, leden van onze Katholieke Arbeidersbeweging, wordt de vraag gesteld: **Op welke wijze moet nu naar Uw mening de propaganda worden aangepakt?**

Hier wordt — het spreekt eigenlijk vanzelf — bedoeld de propaganda voor de stands- en vakorganisatie, zowel als voor de instellingen in hun rijke verscheidenheid. Zeker, wij beschikken over een Centrale Propaganda Dienst, waarvan de motoren reeds zijn aangezet, alhoewel deze dienst nog niet op volle toeren draait. Plaatselijke propagandaclubs zijn geïnstrueerd, werken — zoals reeds gezegd — op tal van plaatsen bevredigend. Maar van een wat wij zouden kunnen noemen **nationaal propagandaplan** is tot op heden nog geen sprake. Materiaalschaarste, gebrekkige communicatie, interne organisatorische problemen en andere factoren zijn daarvan vooralsnog de oorzaak en men kan alleen zeggen, dat de tot dusver bereikte resultaten daarom des te verheugender zijn. **Wij moeten echter komen tot een grootscheepse, goed voorbereide propaganda-campagne over het hele land en het is over dat project, dat wij het oordeel van onze lezers wensen te vernemen, ten einde hun mening eens te toetsen aan de mening en de plannen die er bij de leiding zelve daaromtrent bestaan.** Hoe moet dat worden aangepakt?

De Redactie zou het dus op hoge prijs stellen, indien elk lid van de beweging zich nu een of meer avonden met dit probleem gaat bezighouden. Ieder lid kent in zijn plaatselijke omgeving de verhoudingen, kent in het eigen arbeidsmilieu de mogelijkheden, de fouten en de leemten. Op het gebied van de propaganda kan hij dus heel goed oordelen. Ieder lid kan zich dus ook bezinnen op hetgeen er naar zijn mening, moet gebeuren om — plaatselijk — de beweging op gang en op hoger plan te brengen.

Men kome dus met gedegen, uitvoerige en in deze tijd uitvoerbare plannen, met **opbouwende critiek** (geen kankerbriefjes!) en legge deze aan de redactie voor. Deze plannen zullen — daarvan kan iedere inzender zich verzekerd houden — in het Huis van den Arbeid grondig worden bekeken, bestudeerd en getoetst aan de eigen plannen welke in voorbereiding zijn. En om de deelname aan deze enquête onder de lezers aan te moedigen, is de vorm van een prijsvraag gekozen, zodat dus voor een aantal werkelijk goede ideeën, bepaalde prijzen zullen worden toegekend. Wij hopen, dat de animo — om aldus een steentje bij te dragen aan de versterking van onze beweging — groot zal zijn, héél groot, dat vooral ook de jongere generatie zich hier van haar beste zijde zal laten kennen!

Er hangt van het bestaan, de betekenis, de kracht en de invloed van onze katholieke Arbeidersbeweging in dit revolutionnaire tijdsgewricht, voor onze nationale gemeenschap zo enorm veel af. Die overtuiging moge gemeengoed zijn van de vele duizenden, die reeds zijn aangetreden. Diezelfde overtuiging moge er toe leiden, dat vele, goede, weldoordachte plannen worden voorgelegd als de beste bijdragen tot een gemeenschappelijke krachtsontplooiing.

Einde van dit jaar op het oude ledental! En dan in 1946 gewerkt — met man en macht — aan de verdere uitbouw.

Zo wil Herstel zich zelf als instrument gaan inschakelen om de beweging op te stuwen naar omhoog. En ook langs deze weg het contact te verinnigen met de lezers over het hele land in wier huiselijke kring ons blad zich een vaste plaats veroveren wil en voor wier waarachtig welzijn het te allen tijde op de bres staat.

Vandaar deze propaganda-prijsvraag van Herstel. — Wat moet er nu gaan gebeuren?

Lezers, leden en bouwers van de beweging, houdt in de komende weken hierop Uw gedachten gericht! Wacht echter met het definitief op schrift stellen van Uw uitgewerkte plannen tot een volgend nummer, dat over de technische opzet van deze landelijke propaganda-prijsvraag nadere mededelingen zal bevatten.

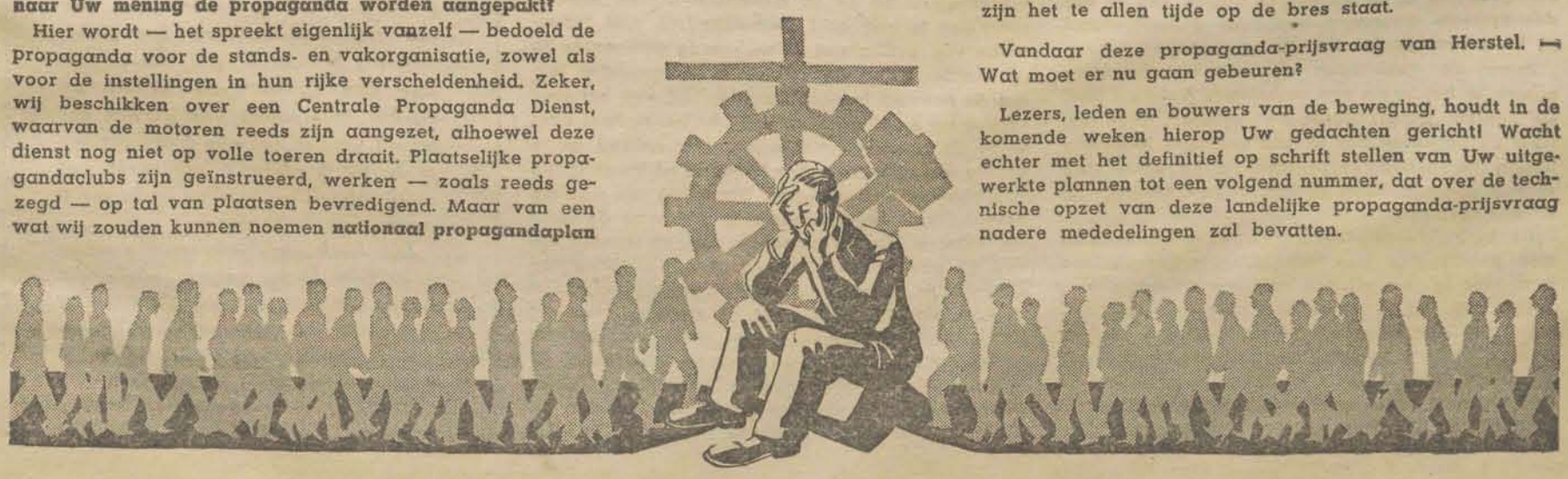

NAAR GROTERE EN MEER BESTAANSZEKERHEID

Het grote euvel der bestaansonzekerheid van tienduizenden werkers heeft overal in de wereld scherpe reacties opgeroepen. Niet alleen bij de arbeiders maar ook bij tal van intellectuelen en zelfs bij vele werkgevers en leiders van grote ondernemingen. Het is een gelukkig verschijnsel dat er ook reeds tal van voorbeelden zijn te noemen waaruit blijkt dat er ernstig naar gestreefd wordt het euvel der bestaansonzekerheid zo goed mogelijk uit de weg te ruimen. Men vindt daarvan zelfs voorbeelden in het kapitalistische Amerika.

Wij vragen hieronder aandacht voor een verkort weergegeven artikel uit „The Readers Digest" van Nov. '44, vertaald door den Heer Goossens, den actieven voorzitter van de afd. Utrecht van Sint Raphaël, onze wakkere bond van Spoor- en Tramwegpersoneel.

Waarom kan de man in de fabriek geen jaarloon genieten zoals de man met het witte boord? Waarom altijd uurloon waarmee zo vaak perioden van geen werk en geen loon gepaard gaan met de ontbering, die dat in de gezinnen veroorzaakt? Veel vakbondleiders achten zulk een geregeld inkomen bereikbaar; het veilig stellen van gegarandeerde jaarlonen zal in de eerstkomende jaren het voornaamste doel zijn voor de vakbonden, zoals de 8-urige werkdag en 40-urige werkweek de grote doelen waren, waarvoor in de afgelopen jaren werd gestreden.

De campagne is begonnen met het verzoek van de bond van metaalbewerkers van de C.I.O. aan de staalindustrie om een systeem in te voeren, waardoor aan alle employé's een minimum jaarloon wordt gegarandeerd. Opzien verwekte daarbij de advertentie-campagne der C.I.O. in de dagbladen van 80 steden, die 100.000 dollar kostte en waarin het voordeel van een vaste betrekking en vast loon werd betoogd niet alleen voor wat den werkman zelf aangaat maar ook voor de gemeenschap waarin hij leeft.

In de advertenties staat, dat jaarloon betekent: voor het gezinshoofd verlossing van zorgen, zekerheid van een vast inkomen om het gezin te voeden, te kleden en huisvesting te geven.... voor den loontrekker de allereerste vrijheid: het recht van iemand, die geschikt en bereid is om te werken, op een vaste werkkring, op een eervolle plaats in de maatschappij, op de zekerheid, dat zijn arbeidswaarde hem in staat zal stellen voor zijn naastbestaanden te zorgen.

Voor de gehele samenleving betekent een vast inkomen der gezinnen een veilige basis voor het zakenleven, vaste klanten met blijvende koopkracht; vraag naar eigen woningen, woningbouw door verenigingen, hoger levensstandaard, een solide, tevreden burgerij.

Dat schijnt bout gesproken, maar daar waar voor duizenden werknemers gedurende vele jaren het systeem van een vast jaarlijks inkomen in praktijk is gebracht, zijn de bewijzen geleverd dat de schone beloften inderdaad werkelijkheid worden.

Het denkbeeld kwam niet bij de arbeiders, maar bij de bedrijfsleiding op. Omstreeks 1920 begonnen twee, drie maatschappijen proeven te nemen met jaarlonen. Thans hebben omstreeks 1000 maatschappijen en daaronder enkele van de allergrootsen in de Verenigde Staten een of ander systeem aanvaard waardoor dienstverband en loon voor lange tijd zijn vastgelegd.

Zowel de vakbonden als de bedrijfsleiders namen in het begin een aarzelende houding aan. De bonden wantrouwden de nieuwe regeling, daar zij vreesden dat zij een verkapte loonsverlaging betekende. Maar toen zij de uitwerking er van zagen hebben zij hun volle medewerking er aan verleend.

De bedrijfsleiding ontdekte, dat een werkman niet gemakkelijk een betrekking prijsgeeft, die hem jaar in jaar uit een vast weekinkomen verzekert. Bij een firma verminderde de personeelwisseling met ongeveer 94 pct.; bij een andere waar die 65 pct. bedroeg verminderde ze tot 7 pct. Bij McCormick & Co's levensmiddelenbedrijf te Baltimore, in welke zaak aan iederen employé 48 werkweken per jaar worden gegarandeerd bedroeg het percentage verzuim 2 pct. in tegenstelling tot 12 pct. verzuim in oorlogsbedrijven aldaar.

En als een niet voorziene meevaller heeft de garantie van een vol jaar loon gewerkt als een zeer sterke aansporing tot krachtsontplooiing der bedrijfsleiding. Het is zo, dat als de patroon zijn arbeiders moet betalen of hij werk voor hen heeft of niet, hij zijn best zal doen met er voor te zorgen dat er werk voor hen is. Hij zal zijn beste beentje voorzetten om meer opdrachten te krijgen. Hij zal er zich op toe leggen het seizoenwerk te verdelen over het gehele jaar. Hij zal nieuwe artikelen gaan vervaardigen in slappe tijden of in perioden waarin voorheen zijn bedrijf stil lag.

Een der eerste maatschappijen waarin alle employé's op een jaarsalaris werden gezet was Proeter & Gamble. Toen die zaak zich voornam tot dat systeem over te gaan, stonden er zeer grote moeilijkheden in de weg. Zeepfabricage was een seizoenbedrijf bij uitstek — daar bestond echter geen enkele andere reden voor dan, dat de grossiers in zeep er een bepaalde gewoonte van inkoop op na hielden. De fa. Proeter & Gamble stond daar machteloos tegenover, zodat zijzelf de detailverkoop aan de tussenhandel ter hand moest nemen, waartoe zij een enorme verkoopsorganisatie in het leven moest roepen.

De maatschappij is van mening, dat alle moeite en geld, die zij heeft besteed door de uitkomst zijn beloond. In de eerste jaren schatte de firma dat het gegarandeerde jaarloon haar per man en per jaar 70 dollar meer kostte dan wat de man aan uurloon gekost zou hebben. Maar wijlen Colonel Proeter was van mening, dat de voortdurende personeelswisseling en het nu weer stilliggen dan weer met overuren werken van de voorafgaande jaren de zaak meer kostten. Het personeelverloop is thans onbetekenend bij deze firma; een der directeuren zeide: „Wij hebben sindsdien nooit een ernstig arbeidsconflict gehad". De president van de maatschappij Richard R. Deupree zegt: „Het voornaamste is dat de employé's zeker zijn van vast werk. Er is niets zo belangrijk als een vaste betrekking. Als iemand zich op dat punt niet bezorgd hoeft te maken kan hij rustig de moeilijkheden van het leven onder de ogen zien. Het gezond verstand eist, dat wij de vrees uit het leven der mensen uitbannen."

Voor menig industrieel klinkt de term „gegarandeerd jaarloon" te vooruitstrevend, daarom worden systemen, die op hetzelfde neerkomen wel aangeduid met namen als: „veiligstelling van inkomsten", „15500 werkuren per jaar" of „steeds werk" zoals bij de fa. Hormel & Co. De exportslachterij is een echt seizoenbedrijf, niet tengevolge van grilligheid of verkeerde gewoonten in de handel maar door het niet te vermijden feit, dat de beesten in een bepaalde tijd van het jaar vetgemest en marktklaar zijn. De fa. Hormel had, zoals de meeste slachterijen, afwisselend grote drukte met overuren voor iedereen en lange tijden van stilstand in het bedrijf. Dat stil liggen was om verschillende redenen nadelig. 't Ligt in de aard der mensen dat de lonen opgemaakt worden zodra zij gebeurd worden en als de betaling ophoudt is er spoedig geen huishoudgeld meer. Dat is voor de stad niet goed en evenmin voor de firma, daar al te veel goede werkkrachten een ander baantje zochten en nooit terugkeerden.

Na 4 jaar de productie en de verkoop bestudeerd te hebben plaatste Hormel in 1931 een afdeling van 24 man in jaarloon. Deze proef breidde de firma langzamerhand uit tot enkele honderden meer in verloop van een jaar of acht. Nu omvat zij 3000 employé's. Vroeger had slechts 49 pct. van het personeel het hele jaar werk en dat verschijnsel doet zich bij al dergelijke firma's voor, nu hebben 98 pct. vast werk.

De opzet was eenvoudig genoeg. De firma stelde uit haar administratie vast hoeveel uur gewerkt werd om een bepaalde productie per jaar te bereiken en ging er toen toe over dat aantal uren loon uit te betalen in 52 gelijke termijnen. Wanneer de productie boven het aangenomen bedrag kwam ontving het personeel een gratificatie. Elk jaar weer is dat laatste het geval geweest!

De arbeiders bij Hormel — die tussen twee haakjes tot een C.I.O. bond behoren — maken overuren als dat in het bedrijf nodig is en gaan uit vissen als er weinig varkens of koeien worden aangevoerd. Maar hun loon is elke week hetzelfde. Gedurende de eerste tien jaar na de invoering van dit systeem stegen de gemiddelde weeklonen der gewone arbeiders van minder dan 19 dollar tot meer dan 30. En toch bleek de maatschappij tot haar eigen verwondering 10 pct. minder voor de geleverde arbeid te betalen.

Er kwam nog meer uit voort. De poging om werk te vinden voor de slappe tijden had tot resultaat, dat de firma artikelen is gaan produceren die nu meer opleveren dan alle andere, namelijk een goedkope soort soep in blik en een hele serie stamppot in blik. „Wij zijn er mee begonnen om de gaatjes te vullen," zegt Joy Hormel, het hoofd der firma. „en nu vormen zij een voornaam deel van ons bedrijf".

De Hormel Company is het enige grote bedrijf in de stad Austin, die een bevolking heeft van 20.000 zielen. De stad is zichtbaar vooruitgegaan door de invoering van het jaarloon. De woningbouw is toegenomen, de kleinhandel vooruitgegaan en minder aan schommelingen onderhevig. In de 10 jaar, dat er overal een depressie heerste, ging Austin 49 pct. vooruit.

De Nunn-Bush Schoenfabriek te Milwaukee maakte een studie van haar productiecijfers over 10 jaar en stelde vast dat haar employé's 19.46 cent loon ontvingen van elke dollar die de verkoop opbracht. De eigenaar H. L. Nunn besloot daar 20 cent van te maken en dat als inkomen aan zijn arbeiders te garanderen gebaseerd op 52 uitbetalingen per jaar. Nunn-Bush behandelt het loon van elken arbeider zoals zij doet met de rekening van de gelden, die haar verkopers opnemen. Zij stelt een periodieke balans samen ter vergelijking van de uitkeringen aan den werknemer met diens wekelijkse loonaanspraken. De

GOED NIEUWS

HET gebeurt nog al eens dat vlak voor het ter perse gaan van ons blad, er nog een of andere verheugende mededeling binnenkomt. Dat was ook hedenmorgen het geval, toen wij bericht kregen, dat de oplage van Herstel van 80.000 op 170.000 exemplaren kon worden gebracht, zij het dan nog voorlopig beperkt tot 4 pagina's per week, of zoals volgens de huidige opzet tot 8 pagina's in de 14 dagen.

Dat heeft weliswaar menig reisje naar Den Haag gekost, maar die reisjes zijn dan toch uiteindelijk niet tevergeefs gemaakt. Wat overigens niet zeggen wil, dat wij nu ten volle bevredigd zijn!

onafhankelijke personeelbond draagt aan een gediplomeerd accountant op de cijfers te controleren en op elk gewenst ogenblik aan de arbeiders mededeling te verstrekken over de stand van hun rekening.

De fa. Sears, Roebuck heeft sedert 1939 haar vast-loon systeem uitgebreid tot 10.000 employé's. Als iemand minder dan 40 uur in een bepaalde week werkt, dan schiet de fa. voor wat er aan een loon voor 40 uur ontbreekt. Zo'n voorschot heet: „uren achterstand". Als die man de daarop volgende week meer dan 40 uur werkt worden de overuren gebruikt om de schuld te delgen doch zó dat twee overuren drie uren achterstand goed maken

Tot de maatschappijen, die met succes het vást loon systeem hebben toegepast behoren 13 vooraanstaande firma's; niet altijd wordt het systeem echter uitgebreid tot het garanderen van een jaarloon.

General Motors schrikt terug voor het woord: „jaarloon", maar in 1939 nam deze firma een plan aan om het loon veilig te stellen; onder dat plan vielen gedurende enige tijd 81.500 werklieden. Het bestond hierin, dat de firma aan iederen employé met 5 dienstjaren een minimum weekinkomen verzekerde van 60 pct. van zijn standaardloon. Standaardloon was wat hij beurde voor 40 uur werken tegen zijn laatste basis-uurloon. Bleef het inkomen voor een bepaalde week tengevolge van werkloosheid in het bedrijf daar beneden, dan paste de firma het verschil bij. Voor dit voorschot behoefde geen interest te worden betaald en het behoefde alleen met werkuren te worden teruggegeven. Dit plan, waarbij de werkgever eigenlijk tegenover den werknemer optrad als een voorschotbank, werd niet opgegeven maar kwam niet verder tot zijn recht door de uitbreiding van werkgelegenheid ten gevolge van de oorlog.

De Yale Universiteit stelde een onderzoek in naar de mening der werknemers — zouden zij aan lage geregelde inkomsten de voorkeur geven boven ongeregelde hogere inkomsten? Van de gevraagden kozen 90 pct. het lagere doch vaste loon.

De Amerikaanse vereniging voor bedrijfsleiding stelde na lange bestudering van de kwestie een twaalftal voorwaarden op, waaraan voldaan moet worden om een garantie van vast loon te doen slagen; enige van die voorwaarden zijn:

De mogelijkheid moet aanwezig zijn de jaarproductie van een bedrijf nauwkeurig te schatten; seizoenschommelingen moeten vereffend worden; voortdurend moet uitgezien worden naar de mogelijkheid nieuwe producten te vervaardigen; het plan moet duidelijk aan de werknemers worden uitgelegd; het moet geleidelijk worden uitgewerkt en eerst grondig bestudeerd zijn. Mislukking zou zeer ernstige gevolgen hebben.

Verwacht wordt dat het jaarloon-systeem hoe langer hoe meer toepassing zal vinden. De ervaring bewijst, dat het voordeel brengt aan de onderneming, aan het personeel en aan de gemeenschap.

EEN WOORD VAN DANK AAN dr. Cornelissen en Theo van Steen

Toen de Katholieke Arbeidersbeweging in het Zuiden van ons land herrees hebben de leiders van die beweging in Noord-Brabant het R.K. Werkliedenverbond in het bevrijde gebied gesticht met het doel een eenheid te vormen wat in die dagen dringend nodig was.

Het was aanvankelijk nog een zoeken en tasten voor iedereen en daarom was een verbond nodig waardoor er leiding kon worden gegeven en alle collega's steun aan elkaar hadden.

Vele collega's immers stonden als eenlingen temidden van veel en nieuw werk en stonden vaak voor beslissingen die zij zelfstandig moesten nemen.

Ook voor het contact met de militaire en burgerlijke overheden was een eenheid noodzakelijk.

Het Verbondsbestuur in het Zuiden heeft toen ook begrepen dat het voor het contact met de leden dringend nodig was de beschikking te hebben over een orgaan waarin tot onze leden kon worden gesproken over al die zaken waarmede de Katholieke Arbeidersbeweging zich toen moest bezighouden.

Over de naam van bedoeld orgaan was men het in onze kring al heel gauw eens. De oude naam „Herstel" lag voor de hand. Enerzijds om daardoor weer de draad op te nemen uit het verleden en anderzijds omdat er zoveel te herstellen viel, materieel, doch vooral ook geestelijk.

De volgende stap was de redactie. Wij waren het er over eens, dat de redactie zeker voor een deel moest bestaan uit mensen die onze beweging wel een warm hart toedragen, maar die overigens toch niet hun werkkring in de beweging hadden.

Onder de mensen als hiervoor bedoeld vonden we Dr. Cornelissen en Theo van Steen, beiden uit Nijmegen, en op een verzoek onzerzijds om de redactie van „Herstel" op zich te nemen antwoordden zij heel spontaan: Ja en graag.

Wij kenden deze vrienden uit het verleden. Dr. Cornelissen van de Sociale Weken van Rolduc en uit zijn vele gedegen publicaties, en vooral uit zijn liefde voor de Katholieke Arbeidersbeweging. En Theo van Steen uit zijn grote toewijding voor onze beweging, vooral voor de jeugd is hij steeds spontaan werkzaam. Beiden hebben de redactie van „Herstel" op zich genomen daarin bijgestaan o.a. door Pater Paschasius van de Bredase Bond.

Zij hebben dat uitstekend gedaan, de een op wetenschappelijke wijze, want „Herstel" moest op hoog peil staan en daarvoor zorgde Dr. Cornelissen, en de andere Theo van Steen, die meer het dagelijks-actuele voor zijn rekening nam en daarin volkomen slaagde.

Deze vrienden hebben hun redactionele arbeid voor „Herstel" geheel pro Deo verricht en verklaarden blij te zijn om op deze wijze iets te kunnen bijdagen in de opbouw van de Katholieke Arbeidersbeweging. Wij hebben dat in beide heren hoog gewaardeerd en op een van de Verbondsvergaderingen in het Zuiden hebben wij dat ook heel duidelijk en van harte gezegd.

Nu „Herstel" weer regelmatig van uit Utrecht wordt verzorgd en hier in het Zuiden geen afzonderlijk „Herstel" meer verschijnt en daarmede dus ook de redactionele arbeid van Dr. Cornelissen en Theo van Steen is beëindigd, voelen wij het als een plicht aan beide vrienden hartelijk dank te zeggen voor hun zeer gewaardeerd werk in de tijd die achter ons ligt, verricht.

Deze dank komt niet alleen van ons namens alle collega's, maar ook van de vele duizenden leden die „Herstel" hebben ontvangen, waarin zij de morele steun vonden om de gedachten van de Katholieke Arbeidersbeweging verder uit te dragen.

Die dank komt Dr. Cornelissen en Theo van Steen ook toe namens de gehele Katholieke Arbeidersbeweging, want hun werk had waarde voor de toekomst.

Al hebben deze vrienden hun redactie-werkzaamheden voor „Herstel" beëindigd, hun liefde voor de arbeiders blijft, daar zijn wij zeker van.

FRANS HOOGERS,
Voorzitter Bossche Diocesane Werkliedenbond.

Rectificatie

In ons vorige nummer zijn zowel in het artikel Dodendag als in het betoog van den voorzitter van onze Katholieke Landarbeidersbond enkele storende fouten geslopen. De aandachtige lezer zal die in eerstgenoemd artikel zelf wel bemerkt hebben. In het tweede artikel moet in de derde kolom het stukje „Een enkel voorbeeld.... tot en met.... hier komen wij dus terug in de bekende cirkel" vervallen.

De betreffende corrector heeft stellig beterschap beloofd en wij hebben geen reden om aan die belofte te twijfelen! Het overbelaste bedrijf waarin en de ongunstige daaruit voortvloeiende omstandigheden waaronder het blad gedrukt wordt, mogen voor een en ander enigermate een verontschuldiging vormen!

Waardering voor den mijnwerker

Ten vervolge op onze eerste bijdrage, in Herstel van 28 September willen wij nu de aan het slot daarvan aangekondigde beschouwing over de FACTOREN, die de arbeidslust beïnvloeden, ten beste geven.

Hierbij dient men de oorzaken te onderscheiden in feiten en toestanden in het bedrijf, en in zodanige die buiten het bedrijf gelegen zijn.

Verder demonstreert zich duidelijk het gebrek aan geoefende ondergrondse mijnwerkers (houwers). Wij gaven in het vorig artikel reeds aan, waar velen van hen gebleven zijn, n.l. bij het leger en de hulpdiensten. Doch deze verschijnselen alléén motiveren niet de geweldige terugloop der productie. Men vergelijke de cijfers slechts.

De voornaamste factor is wel de VERTROUWENSCRISIS, waarin men allerwege verkeert en waaraan we óók hier laboreren.

De oorzaken, die hieraan ten gronde liggen, zijn niet in een paar woorden neer te schrijven: toch willen wij een poging daartoe wagen.

Vóór de oorlog waren tengevolge van de geweldige internationale concurrentie, de individuele prestaties tot boven 't menselijk kunnen opgevoerd, terwijl de beloning niet in overeenstemming daarmede was. Aan de hand van door tijdstudies vastgestelde accoorden, voerde men de prestatie tot een onmenselijke hoogte op, waarbij door het toezicht, gedwongen door dat systeem, dikwijls de rol van slavendrijver gespeeld werd. Ondanks alle vertogen handhaafde de leiding der bedrijven dit systeem, gedwongen als men was (of meende te zijn) om aan de concurrentie het hoofd te kunnen bieden. Dit alles ondermijnde het vertrouwen in de leiding en het toezicht, hetgeen zich uitte in de drang naar verwijdering van de z.g. a-sociale elementen enerzijds, en anderzijds in het streven om geen accoordwerk meer te aanvaarden.

Hij, die geen vreemde in de moderne grootindustrie is, weet, wat het gebrek aan vertrouwen betekent, een behoorlijke samenwerking is daardoor niet mogelijk. Daarbij komt, dat een behoorlijke redelijke prestatie en productie niet mogelijk zijn indien er geen normale prikkel, bijzonder ondergronds, aanwezig is, om in het algemeen de plichtsbetrachting normaal te doen zijn. Wij zijn allen mensen, die de weg van de minste weerstand zoeken.

Geleidelijk aan, door het verwijderen der a-sociale elementen, door het invoeren van diverse sociale maatregelen (op welke wij in een volgend artikel terugkomen) door het nemen van een proef met een nieuw accoordsysteem etc. gaat het toch langzaam maar zeker in de richting van de verhoogde productie. Nog is het voor Nederland benodigde peil niet bereikt, doch de perspectieven worden steeds beter.

Wij hebben deze week reeds meer dan 25700 ton op één bepaalde dag bereikt, en het gaat steeds crescendo!! Laten wij het nu voor eens en voor altijd vastleggen: onze goedwillende mijnwerkers willen werken, willen hun plicht doen, tegenover het land, maar willen onder geen voorwaarde weer terug naar de oude, vooroorlogse verhoudingen, iets wat wij niet alleen onderschrijven, doch waaraan wij met alle ons ten dienste staande middelen en met al onze krachten zullen werken.

Ook zijn wij van mening, dat de waardering van de mijnwerkersstand zich op de eerste plaats moet uiten in gezonde bedrijfsregelingen, die den arbeider een menswaardig werk waarborgen. Daartoe geve God ons de nodige kracht en volharding en de mijnwerkers hun blijvend, volhardend vertrouwen.

De volgende bijdrage handelt over de sociale maatregelen die men in het mijnbedrijf invoerde en die wij nog denken te verwezelijken.

W. MULDERS

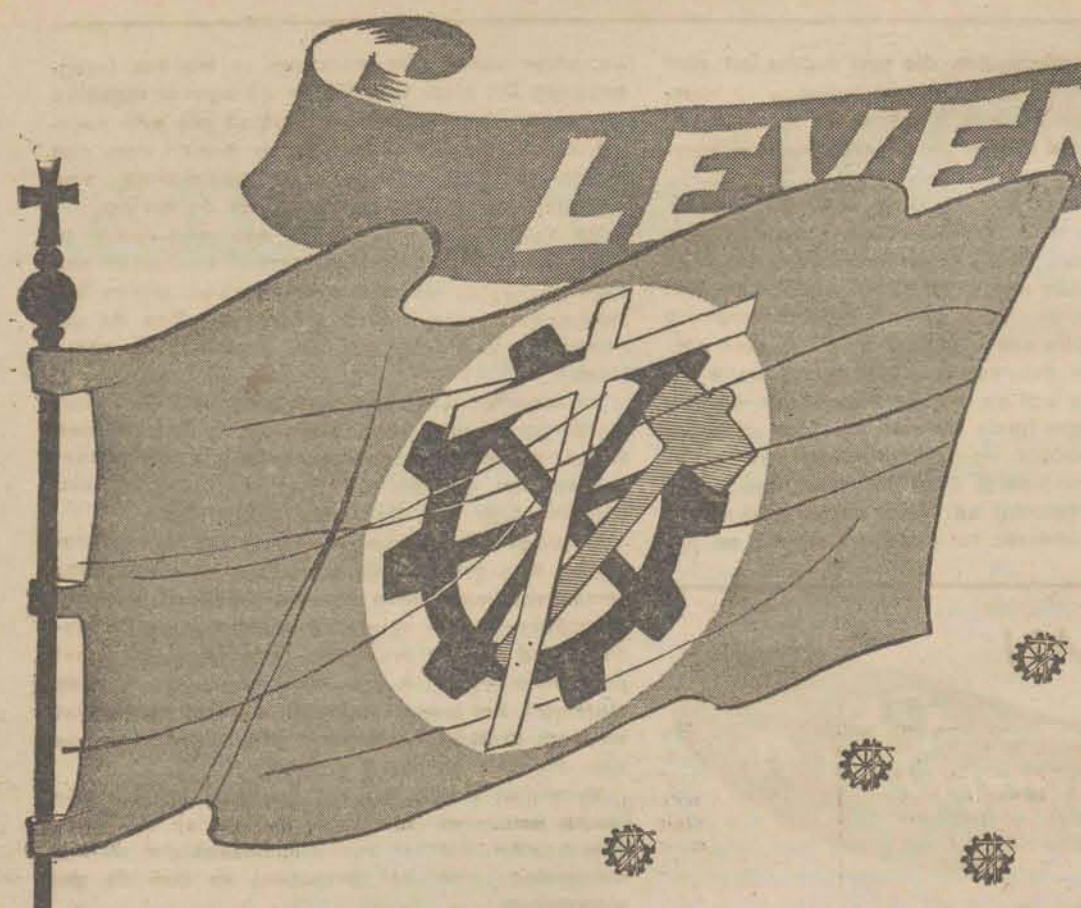

ARBEIDERS, *weet gij ....*

- dat *ongehuwde* werknemers *boven* 65 jaar, loonbelasting betalen in de klasse der gehuwden, dus in groep II, hetgeen veel *minder* is?
- dat krachtens het *nieuwe* Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen, op de beslissing van het Gewestelijk Arbeidsbureau om ontslag uit de dienstbetrekking, *geen* hoger beroep meer mogelijk is bij het College van Rijksbemiddelaars?
- dat indien gij tengevolge van oorlogshandelingen, onderduiken, optreden van den bezetter hebt moeten werken in Duitsland, uw betrekking bent kwijt geraakt van 10 Mei 1940 en later, ge weer recht hebt op *herplaatsing?* En wel indien ge reeds *drie* maanden in die betrekking waart en een aanvang indient om herplaatsing binnen één maand, nadat de werkgever daartoe gelegenheid heeft gegeven?
- dat dit *niet* geldt voor een Overheidsbetrekking dit recht op herplaatsing krachtens deze beschikking, doch wel voor het particulier bedrijf, zelfs indien ge nu *ziek* bent? Dat ge u in dit laatste geval echter direct moet ziek melden bij de Ziekteverzekering van dien werkgever, waar ge op of na 9 Mei 1940 werkzaam waart?
- dat ge ook over de carens- of wachtdagen voor de Ziektewet aanspraak hebt op *loon* gedurende korte tijd van één tot zes weken — tenzij bij *schriftelijke* of vastgestelde arbeidsvoorwaarden van Overheidswege, hiervan is *afgeweken?*
- dat dit zelfde ook geldt voor de carensdagen van de *Ongevallenwet?*
- dat als ge van de Ongevallenwet uitkering ontvangt, ge alleen nog maar over de *eerste zes* weken krachtens het Ziekenfondsenbesluit en Ziektewet verzekerd bent?
- dat ge dus verstandig doet om u na die eerste zes weken vrijwillig te laten verzekeren bij uw Ziekenfonds?
- dat indien gij eind 1944 uit Duitsland of een ander land terug kwaamt en in het vrije bedrijf ging werken, ge over dit *laatste* kwartaal nog aanspraak kunt maken op de uitkering krachtens de Kinderbijslagwet, mits ge een K.B.-formulier invult en dit indient bij de Ziekteverzekering van den werkgever waar ge *toen* kwam werken?

AMSTERDAM de 5000 gepasseerd

Amsterdam treedt naar voren!

Het ledental is de eerste 5000 gepasseerd en beweegt zich al reeds in de richting van het zesde duizendtal.

Enkele vakafdelingen hebben hun vooroorlogs ledental overschreden. We noemen hier de Bakkersgezellen St. Hubrecht, de Kleermakers en naaisters St. Ger. Majella, Spoor- en Tram-mannen St. Raphaël.

De Handels-, Kantoor en Winkelbedienden en de Metaalbewerkers houden een wedren, wie het eerste het ledental met 4 cijfers zal schrijven.

De plaatselijke onder-afdelingen en instellingen beginnen weer geleidelijk te functionneren.

De Retraiteclub „St. Ignatius" zette haar werk gedurende de oorlog voort. Zij heeft een spaarbedrag bijeen voor de a.s. retraiten tot een bedrag van rond f 2500.—. Haar eerste vergadering werd door ruim 400 leden bezocht!

Het plaatselijk Comité van Herwonnen Levenskracht heeft de eerste f 2500.— aan het Hoofdbestuur afgedragen.

De parochiële afdelingen (Kringen) werken weer gedeeltelijk, enkelen moeten nog op gang worden gebracht. Hier zien we het gelukkige verschijnsel dat jonge bestuurders naar voren komen. Een vernieuwing dus, maar tevens een verjonging van onze beweging.

De bestuursraad kwam reeds met het *overgrote* deel van kring- en vakbestuurders bijeen.

Ontwikkelings- en winterprogram werden ontvouwd en worden reeds behandeld.

In November zal het kader het Patroons-

Van wie zijn deze vaandels?

In een der pakhuizen van het voormalige N.A.F. zijn o.a. drie vaandels gevonden, waarvan de plaats van herkomst niet vastgesteld kon worden. Wij laten hieronder een korte beschrijving volgen. Plaatselijke besturen, die deze vaandels als hun eigendom herkennen, worden verzocht zich schriftelijk te wenden tot het R.K. Werkliedenverbond, Oudenoord 12 te Utrecht.

a) Een rood vaandel met een voorstelling van St. Michaël. Boven deze voorstelling het opschrift „Anno 1896" en er onder „St. Michaël, ora pro nobis".

b) Een zwart rouwvaandel, afgezet met witte banden, waarop in wit de volgende voorstellingen: bovenaan een kruis met aan beide zijden een palmtak, in het midden het opschrift „R.K. Werkliedenvereniging S. Joseph" en daaronder een lauwerkrans.

c) Een paars vaandel met een voorstelling van den H. Willibrord. Om deze voorstelling heen in gele letters het opschrift „Sint Willibrordus Ond. Afd. R. K. Werkliedenvereniging" en „Opgericht 1895".

Eerste Verbond

Op 19, 20 en 21 November zal in het Gemeenschapsoord Drakenburg bij Hilversum de eerste Verbondsvergadering, de eerste Algemene, wetgevende bijeenkomst van onze Katholieke Arbeidersbeweging plaats vinden.

Wanneer men de zwaar beladen en hoogst belangrijke agenda overziet, voor de behandeling waarvan dan ook drie dagen gereserveerd werden, dan ontdekt men aanstonds hoezeer de leiding van de beweging met haar tijd meegaat en hoe zeer deze agenda het stempel van haar eigen tijd draagt!

Daar is allereerst het noodzakelijke interne reconstructiewerk binnen de beweging zelf, dat aandacht verdient. Na de openingsrede van den Verbondsvoorzitter, gevolgd door diverse mededelingen, wordt de vergadering reeds dadelijk voor een uiterst gewichtig agenda-punt geplaatst: de behandeling van het ontwerp- nieuwe Verbondsstatuten, van een concept-Beginselverklaring en van een dito Urgentie-program.

Vervolgens komen in behandeling het Reglement van Samenwerking (Raad van Vakcentralen, Bedrijfsunies, Raden van Overleg, en Afdelings-unies) waarvan wij onlangs in Herstel in grove trekken de organisatorische opzet hebben aangegeven. Met de behandeling van de ontwerp-statuten van de Stichting van de Arbeid vormt dit gedeelte van de agenda feitelijk een uitstippeling van de nieuwe banen, waarlangs de sociale beweging in Nederland zich — in een snel tempo — voortbeweegt.

Daarna komen enkele onderwerpen aan de orde, die wel zeer duidelijk het licht werpen op de culturele taak van de beweging en op het gelukkige inzicht tot de zo noodzakelijke sociaal-economische vorming van het kader, wil dat opgewassen zijn tegen de steeds groeiende sociaal-economische problemen van het ogenblik. Het Verbondsbestuur komt namelijk met het voorstel tot oprichting van een eigen Cultuurdienst en een Instituut voor Sociaal-economische vorming, waarvan

TEXTIELARBEIDERS op Drakenburg

Belangrijk samenzijn

Op 25 en 26 October hield het hoofdbestuur van onze Textielarbeidersbond met alle voorzitters een landelijke bijeenkomst op het gemeenschapsoord „Drakenburg".

Er heerste direct een geestdriftige stemming onder de voormannen van deze bond, die de laatste jaren elkaar niet konden ontmoeten.

Het waren twee dagen van drukke besprekingen en twee culturele avonden waarop met genoegen kan worden teruggezien.

De bondsvoorzitter gaf een algemeen overzicht vanaf Juli 1941, toen de bond werd opgeheven tot op heden. Hij verwelkomde de vele vrienden, bracht dank aan God voor dit weerzien na zovele jaren van gedwongen scheiding; hulde aan bestuurders en leden voor hun betoonde trouw, toewijding en paraatheid. Spr. schetste de opbouw en het werk van voorheen met de vele offers aan tijd en geld gebracht, om daarna scherp het afbrekende werk van den barbaarsen bezetter te belichten.

In illegaliteit werd verder gewerkt aan een nieuwe structuur in de vakbeweging, aan de Stichting van de Arbeid, aan de reorganisatie in eigen kring. Komende aan de tijd van de oorlog, memoreerde de bondsvoorzitter o.m. de onmiddellijke oprichting van de organisaties, de stichting van de textielunie, de invoering van 25 resp. 15% loonsverhoging boven het loon van 1940 resp. Oct. 1942, de verhoging der lonen in afwachting van de totstandkoming ener C.A.O., voorts de actie tot doorvoering van één week vacantie, de actie voor een landelijk collectief contract en tenslotte de bevordering van de bedrijfsorganisatie.

Met voldoening werd geconstateerd, dat allerwege in de kring onzer textielmensen gewerkt wordt om de bond hecht en sterk te maken, ter verkrijging van geestelijke vernieuwing en van sociaal-economische ordening. Op het zo noodzakelijke wederzijds vertrouwen tussen werkgevers en werknemers werd met nadruk gewezen.

Rondom het diep menselijk probleem van de medezeggenschap werden scholing, kennis en het dragen van verantwoordelijkheid gevraagd, waarbij een geest van samenwerking en van elkaar begrijpen onontbeerlijk zijn.

De secretaris sprak als tweede inleider over de opbouw der Beweging in na-oorlogse tijd. Naast de principiële opbouw wordt gestreefd naar de grootst mogelijke samenwerking met allen die de stoffelijke en geestelijke verheffing van de arbeiders voorstaan.

Voor de eenheidsvakcentrale was er blijkbaar maar één devies: voor elke situatie onrust stoken! Het reglement van samenwerking van de vakcentralen werd in overeenstemming geacht met de reeds voorheen bestaande samenwerking. De Beweging is, wat zij plaatselijk is, wat bestuur en leden er van maken. Ook de verhouding met de werkgevers en regering moet vruchtdragend zijn. De „Stichting van de Arbeid" noemde de inleider een volksbelang van de eerste orde.

De sociaal-economische adviseur drs. Aug. Albregts gaf daarna een algemeen beeld van de economische toestand in de textielnijverheid in het najaar 1945 en besprak de voorraadspositie, energiepositie en werkgelegenheid in wol-, katoen- en confectieindustrie. Interessante cijfers en gegevens waren door drs. Albregts verwerkt, die zowel de optimistische als de pessimistische aspecten deden zien.

Het ledental ontwikkelt zich zeer bevredigend, aldus de conclusie van den bondspenningmeester van Dommelen. In vergelijking met de bezetting in de fabrieken. is de positie van de bond zeer gunstig.

Een ledental van 10.000 op het einde van dit jaar is dan ook niet denkbeeldig.

Landelijke Coll. Arbeidsovereenkomst

Na 'n korte algemene hoofdbestuursvergadering werd Vrijdag 'n deel van de dag in beslag genomen door de inleiding van den voorzitter en discussie over de landelijke collectieve arbeidsovereenkomst.

Hoe ook de verdere loop van de onderhandelingen over de C.A.O. moge zijn, dit staat nu reeds vast, dat een belangrijke stap is gezet op het terrein van de erkenning der arbeiders om mee te spreken over de voorwaarden, waaronder zij hun werk zullen verrichten.

Naast de bereidverklaring tot de invoering van persoonlijke minimum-uurlonen, is bij de besprekingen principiële overeenstemming bereikt over een aantal punten voor bedoelde overeenkomst. Er zal komen een vakraad en een loonbureau ter controle van de lonen.

Voor de uitbetaling van Chr. feestdagen, het noodzakelijk verzuim, de arbitrage bij geschillen e.d. worden regelingen getroffen. Ploegenwerk blijft streng beperkt;

EVEN der BEWEGING

kelen moeten nog
cht. Hier zien we
el dat jonge be-
nen. Een vernieu-
n verjonging van

reeds met het
g- en vakbestuur-

erprogram werden
ls behandeld.
der het Patroons-

feest van St. Willibrord vieren met een H. Mis, op te dragen door den Bondsadviseur Dr. A. A. Olierook, waaronder algemene H. Communie. Na de H. Mis gemeenschappelijk ontbijt.

De herdenking onzer oorlogsslachtoffers en allen, die tijdens de oorlog zijn overleden, waartoe alle leden zijn uitgenodigd, zal plaats vinden op Zondag 18 November 's morgens te half negen op de R. K. Bergraafplaats „St. Barbara".

Amsterdam werkt gestadig voort!

Verbondsvergadering
na de bevrijding

ember zal in het
Drakenburg bij
ndsvergadering, de
vende bijeenkomst
Arbeidersbeweging

beladen en hoogst
iet, voor de behan-
drie dagen gereser-
ekt men aanstonds
de beweging met
zeer deze agenda
en tijd draagt!
noodzakelijke inter-
innen de beweging
nt. Na de openings-
voorzitter, gevolgd
n, wordt de verga-
oor een uiterst ge-
aatst: de behande-
nieuwe Verbonds-
ept-Beginselverkla-
entie-program.
behandeling het Re-
ng (Raad van Vak-
Raden van Overleg,
van wij onlangs in
de organisatorische
. Met de behande-
uten van de Stich-
vormt dit gedeelte
k een uitstippeling
waarlangs de so-
land zich in een
egt.
onderwerpen aan de
ijk het licht werpen
de beweging en op
de zo noodzakelijke
ning van het kader,
jn tegen de steeds
omische problemen
rbondsbestuur komt
l tot oprichting van
t en een Instituut
vorming, waarvan

een tweetal uitvoerige en uitstekend gedocumenteerde rapporten de afgevaardigden vooraf ter bestudering zijn toegezonden.

Vervolgens komt het rapport van de Commissie „Rechtspositie-regeling Bestuurders" aan de orde, terwijl daarna wordt voorzien in de vacature ontstaan door het overlijden van onzen onvergetelijken Verbondssecretaris J. A. Schutte.

Indien voorts het voorstel om een vijfden gesalarieerden Verbondsbestuurder te benoemen wordt aangenomen, moet deze door de vergadering worden gekozen. Daarna zal een belangrijk financieel onderwerp de serieuze aandacht opeisen, nl. de behandeling van het voorlopige begrotingsschema.

Voorts vermeldt de agenda nog de aanwijzing van leden voor de godsdienstig-zedelijke, de culturele, de sociaal-economische, de financiële en de sociaal-hygiënische raad, welke raden tot stand zullen komen indien art. 40 van de nieuwe Verbondsstatuten, dat in de oprichting van deze raden voorziet, wordt aangenomen.

En ten slotte staat dan nog een zeer actueel onderwerp op de agenda, nl. het vraagstuk van de annexatie, hetwelk door een aantal zeer deskundige inleiders van verschillende kanten zal worden belicht.

Ja inderdaad, deze agenda staat wel geheel en al in het teken van de nieuwe tijd, draagt het stempel van de noodzakelijke intern-organisatorische vernieuwing, van de in betekenis zeer toegenomen taak van de beweging en van de gewijzigde omstandigheden, waaronder de sociale beweging zich bezig is te ontwikkelen, terwijl de behandeling van een wel zeer eigentijds probleem op dit alles een passend sluitstuk vormt.

En ongetwijfeld zal naar het verloop dezer historische vergadering de belangstelling van velen in den lande uitgaan, onder welke belangstelling ook die van Z.Hoogw. Excellentie den Aartsbisschop gerekend mag worden die toezegde een gedeelte der Verbondsvergadering met zijn tegenwoordigheid te zullen vereren.

Moge daarom deze voor de toekomst der beweging zo belangrijke bijeenkomst op ondubbelzinnige wijze blijk ervan geven, dat de leiding zich haar zware taak en grote verantwoordelijkheid in dit tijdsgewricht volkomen bewust is.

Het Gemeenschapsoord Drakenburg

Flitsen uit het Bossche Bisdom
Activiteit op alle fronten!

Vroeger was er voor zover wij weten, in de rijke en afwisselende geschiedenis van de Bossche Diocesane Werkliedenbond geen groter belangstelling voor het organisatieleven en de Sociale vraagstukken dan thans. Doch ook nimmer was de tijd voor onze Beweging zo gewichtig, zo zwaar en tegelijkertijd zo hoopvol.

De overgrote belangstelling uit zich allerwege in 'n actief verenigingsleven, in stijging van de ledencijfers, in druk bezochte Sociale bijeenkomsten, en in de samenwerking der standen.

De Sociale Zondag is op Zondag 30 Sept. j.l. in dit Bisdom weer in oude luister hersteld. Tijdens de bezetting was het niet mogelijk sociale gedachten te formuleren, laat staan sociale idealen demonstratief tot uiting te brengen. 30 Sept. j.l. kon dat wel, en 't moet worden gezegd, priesters en leken hebben die dag niet ongemerkt laten voorbij gaan.

De Kajotters vierden zelfs op deze dag op de Parade, in de schaduw van de St. Jan en onder bescherming van de Zoete Lieve Vrouw hun Hoogtij-dag. In alle kerken werd onder vastgestelde Diensten op verzoek van Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. W. P. A. M. Mutsaerts over de Sociale kwestie gepreekt.

In tientallen plaatsen hield men openluchtbijeenkomsten, waaraan duizenden bezoekers deelnamen.

Sociale weken waar de Sociale en economische vraagstukken werden besproken gingen aan deze Sociale Zondag vooraf.

Overal is er activiteit, is er optimisme en idealisme, zonder dat men de ernst van 't ogenblik en de zwaarte van het opbouwwerk uit 't oog verliest.

In telegramstijl volgen hier enige flitsen:

Helmond hield 5 grote openluchtbijeenkomsten rond 't „Kasteel-Raadhuis". Lezer stel u voor 'n juweel van 'n wandelpark, in 't centrum van dit park 'n middeleeuws slot, daarvoor 'n artistiek podium en daarvoor duizenden aandachtige toehoorders op 'n groen grastapijt, luisterend naar mannen van naam en wetenschappelijk formaat. Te weten Jef de Brouwer, Dr. Kortenhorst, Pater Jacobs, Deken en Pastoor H. F. Heezemans en Dr. Olierook.

Helmond heeft er de smaak van te pakken. Een volgende keer 'n artistieke omlijsting van een en ander en we wanen ons weer in de middeleeuwen met zijn rijkdom aan cultuur, sociale en economische orde.

Veghel en omgeving deed eveneens z'n best. De samenwerkende standsorganisaties hadden het gelukkig idee de grote hallen van de C.H.V. als congreszaal in te richten. 5000 toeschouwers in deze met vlaggen versierde ruimte luisterden met gespannen aandacht naar Piet Coppes uit Tilburg. Daarna in optocht naar de mooie en grote kerk van Veghel, pronkjuweel van Dr. Kuijpers, waar door Pater Theobaldus uit Helmond gepreekt werd over „Het Christendom, grondslag van de nieuwe orde".

In *Kaatsheuvel* waren op de Sociale-Zondag ook alle hens aan dek. Piet Vriens sprak hier over de sectie „Werknemers".

Helvoirt bewees, dat een Sociale Studieweek georganiseerd door alle standen, ook in 'n dorp mogelijk is. Frans Hoogers was een der lesgevers.

Loon op Zand kwam tot samenstelling van een nieuw veelbelovend bestuur, waarin ook een afgevaardigde voor de K.A.J. niet vergeten werd.

Haps, 'n klein dorp kreeg op Zondag 30 September grote allures. Werkgevers, boeren(tuinders) en arbeiders, zowel jong als oud luisterden in openlucht met gespannen aandacht naar Pater van Kuppeveld (Passionist uit Mook). De arbeiders, landbouwers, middenstanders en werkgevers van *Zeelst, Oerle, Veldhoven* en *Meerveldhove* hebben in hechte samenwerking op Zondag 30 September gepleit voor een behoorlijke bestaansmogelijkheid. De Hoogmis, de optocht en de openluchtmeeting en 't H. Lof hadden veel belangstelling, niet minder de sprekers de Weleerw. Heer Bekkers en Jef de Brouwer. De oude glorie van de Kempen schaarde zich terecht rond de Lieve Vrouw Ter Eik.

In *Waspik* kwam men tot oprichting van een Credo-Pugno club met 20 nieuwe leden. De „Volkskrant" werd gepropageerd. Herwonnen Levenskracht werd niet vergeten en 't Kanunnik van Schaijkfonds kreeg zijn deel *f* 261,76 voorwaar de moeite waard.

Ravenstein had nog niet genoeg aan de glansrijke geslaagde meeting te Wijchen enige tijd geleden, en deed 't plaatselijk nog 'ns dik over. Gezin en Gemeenschap was 't thema van de succesvolle toespraak die Pater A. Reijers hield.

Boxmeer organiseerde in samenwerking met Beugen en Sambeek (boeren, middenstanders en arbeiders) een Sociaal-Weekend. Drie avonden predicatie en Zondags een Openluchtmeeting tot slot. Alles slaagde uitstekend.

Orthen onderging een verjongingskuur. De beproefde leiding van de Werkliedenvereniging ging van vader op zoon.

Aan vader Schuurmans werd als blijk van waardering een zilveren insigne aangeboden

Er is volop leven in de brouwerij. In telegramstijl vermelden we de oprichting van drie nieuwe vakafdelingen, de collecte voor Herwonnen Levenskracht die *f* 1400 opbracht, idem die voor het Kanunnik van Schaykfonds met *f* 285, voorts kwam een Credo-Pugno club tot stand.

Bovendien heeft Orthen nog het een en ander op 't program.

In *Raamdonksveer* heeft de Fabrieksarbeidersbond 'n propaganda-vergadering gehouden, waar P. Buijkx uit Waalwijk, behartenswaardige woorden sprak.

Reusel kon niet achter blijven, op 30 September kerkelijke plechtigheden, 'n werktuigzegening en de rede van P. Vriens, waren de hoogtepunten van de mooie dag.

Coll. Arbeids-
enkomst

lgemene hoofdbe-
ng werd Vrijdag
ag in beslag geno-
nleiding van den
iscussie over de
tieve arbeidsover-

verdere loop van
elingen over de
n, dit staat nu
t een belangrijke
p het terrein van
der arbeiders om
over de voorwaar-
zij hun werk zul-

reidverklaring tot
n persoonlijke mi-
n, is bij de bespre-
piële overeenstem-
er een aantal pun-
lde overeenkomst.
en vakraad en een
contrôle van de lo-

betaling van Chr.
noodzakelijk ver-
rage bij geschillen
gelingen getroffen.
lijft streng beperkt;

bij noodzakelijk ploegenwerk komen er minder uren en belangrijke toeslagen.

De vacantie wordt gesteld op 12 dagen per jaar.

Overwogen wordt de stichting van een pensioenfonds in afwachting van een eventuele rijksregeling; verder staat de invoering van de fabriekscommissies op het program.

Bij de definitieve onderhandelingen zal over de lonen nog nader worden gesproken.

De minimum-looncijfers door de textielunie voorgesteld voor de middelste gemeenteklasse zijn 70, 74, 78; de werkgevers stellen 64, 67 en 70 cts voor.

Inleiding en discussie namen intussen meer dan vier uren in beslag. Dank en grote waardering werd uitgesproken aan hoofdbestuur en bedrijfsunie voor de wijze waarop tot dusver de onderhandelingen waren gevoerd. De voorlopig vastgestelde minimum-uurlonen voor de middenklasse, n.l. 70, 67 en 64 cts werden evenwel onvoldoende geacht; het ploegenstelsel werd scherp gehekeld; het z.g. jaagsysteem moet absoluut tot 't verleden behoren.

Aangedrongen werd op bespoediging van een pensioenregeling en regeling van het ontslagrecht.

Eveneens werd belicht de noodzakelijkheid van een goede verstandhouding tussen werkgevers en werknemers, van rechten en plichten wederzijds, en van een geestelijke vernieuwing die nodig is om het gemeenschapsbelang te dienen.

Ten aanzien van een en ander kreeg het hoofdbestuur opdracht en volmacht.

De bondsadviseur, pastoor Mannaerts sprak in een kernachtig slotwoord zijn grote voldoening uit over de goede geest, de grote vriendschap en waardering die onderling heerste.

H. Mis, culturele avonden en een telegram aan den Aartsbisschop

Vrijdag- en Zaterdagmorgen werd door pastoor Mannaerts en rector van Helvoirt een H. Mis opgedragen voor de levende en overleden leden, waaronder velen ter H. Tafel naderden. Het culturele gedeelte op de beide avonden was toevertrouwd aan de stichting gemeenschapsoord.

De eerste avond werd ingeleid door een korte causerie van den heer Jan Beerends die in enkele trekken de betekenis van het gemeenschapsoord als cultureel centrum en volkshogeschool schetste en voor het cultureel-sociaal werk aller belangstelling en medewerking vroeg.

Voordrachten, liederen en verzen van Jan Muller verhoogden de gezelligheid.

De tweede avond werden de aanwezigen vergast op een toneeluitvoering. De toneelgroep „Stuwing" speelde Gogal's kostelijke comedie „Huwelijkscandidaten".

Het waren dagen van geestelijke verrijking, van scherper sociaal-economisch inzicht en des avonds van gezellige ontspanning.

De collecte voor een kruisbeeld in de eetzaal bracht *f* 83.50 op.

Aan den Aartsbisschop werd in een telegram dankbare hulde gebracht voor zijn beleid en dat van het gehele Episcopaat, speciaal ten aanzien van het katholieke verenigingsleven.

Arbeid buiten de woonplaats

In de Staatscourant van 16 October j.l. no. 90 is door het College van Rijksbemiddelaars een wijziging gepubliceerd van de regeling van arbeidsvoorwaarden voor werknemers, die in de geteisterde gebieden buiten hun woonplaats arbeid verrichten en gehuisvest worden. De wijzigingen betreffen vier punten:

1. *het kostgeld vervalt voor de gehuwden en de ongehuwde kostwinners;*
2. *ook ongehuwden-niet-kostwinners ontvangen het loon van de woonplaats;*
3. *bij verlof wordt het noodzakelijke aantal reisuren vergoed;*
4. *er is een definitie van het begrip kostwinner opgenomen.*

Duidelijkheidshalve is de regeling opnieuw in haar geheel afgedrukt

I

Toen William James en Henri Bergson elkaar voor de eerste maal ontmoetten, wisselden deze sterren van de eerste grootte aan het firmament der wijsbegeerte spontaan de vraag: „wat dunkt u van de godsdienst?" Zonder omweger, raakten zij hiermede dan de kern van het menselijk leven. De godsdienst ligt op de bodem van het bestaan van iederen mens; Zijn opvatting omtrent zijn verhouding tot God en de wijze waarop hij die opvatting beleeft, zijn bepalend voor de ganse levensgedraging van den mens.

De vraag naar het wezen van den Indonesischen mens is dus in de allereerste plaats een vraag naar diens godsdienst. Welke verschillen de volken en stammen van Indonesië onder religieus en cultureel opzicht ook mogen vertonen, aller geestes- en zieleleven tekent zich af tegen een gemeenschappelijke achtergrond. Die achtergrond is een vorm van heidendom, welke in de godsdienstwetenschap bekend staat onder de naam van „Animisme". Het animisme is als het ware de grootste gemene deler van de godsdiensten en wereldbeschouwingen, waarbij het Indonesische deel der mensheid leeft tot op de dag van vandaag. Als animisten zijn de Indonesiërs in het verre verleden uit hun stamland, Achter-Indië, gekomen; als animisten hebben zij zich in het eilandenrijk gevestigd; ondanks alle religieuze invloeden van later tijd speelt het animisme nog heden in het zieleleven, zowel als in het dagelijkse doen van den Indonesiër een belangrijke rol.

Het woord „Animisme" stamt van anima, ziel. De animist neemt aan, dat in het omringende heelal alom een fijne, etherische stof aanwezig is. Deze zielestof is de bezielende en drijvende kracht achter alle levensverschijnselen. Hij is voorts overtuigd, dat de zielestof als het ware in een geconcentreerde vorm aanwezig is, daar waar het leven zich op bijzondere wijze manifesteert, bijvoorbeeld in het hoofd van den mens. Vandaar dat de slag op het hoofd, de klap om de oren, de grofste beledigingis, die men den Indonesiër kan aandoen, hij voelt dit als een aanslag op zijn ziel, op zijn levensgeest zelf.

Wij zullen hier de onderscheiding animisme en prae-animisme in het midden laten; wel constateren wij vol belangstelling, dat de Indonesiër als een rechtgeaard animist gelooft aan de onsterfelijkheid der ziel, aan 's mensen voortbestaan in een hiernamaals.

Dit geloof is een groot, een vruchtbaar geloof, ook waar het niet uitkomt boven een bijgeloof in spooksels van veelzijds duistere aard. Naast de zielen van de overledenen is de onzichtbare wereld bevolkt door een brede schare goden en half-goden, allen ondergeschikt aan énen oppergod, die aller heer en meester is. Ook dit geloof in énen hoogsten der goden is onbetwistbaar van fundamentele betekenis, hoezeer ook diens beeld veelal is vertroebeld en overwoekerd door een heidens veel-godendom. In dit geloof in enen Oppergod beluisteren wij een late naklank der oer-openbaring, welke de mens nimmer gans vergeten is geraakt.

De zielen der afgestorvenen zijn in het hiernamaals niet voor hun genoegen uit, althans aanvankelijk niet. Zij hebben te boeten voor hetgeen zij tijdens hun leven misdreven. Het is dan ook niet te verwonderen, dat zij met een wangunstig oog de verrichtingen van hun nabestaanden in dit ondermaanse gadeslaan. Goden, half-goden, afgestorvenen vormen even zovele bedreigingen voor den mens in dit hachelijk bestaan, het is daarom geraden ze te vriend te houden. Hoe dit gedaan te krijgen? In de eerste plaats door middel van de slametan, de offermaaltijd, waarvan de aanzittenden het stoffelijk deel consumeren in de veronderstelling, dat de onzichtbare deelnemers zich aan de etherische bestanddelen te goed zullen doen.

Maar er is nog een ander middel om met de bewoners der onzichtbare wereld op goede voet te komen, tot een accoord te geraken. De vestiging van de Indonesiërs in de Archipel, nu meer dan vijf en twintig eeuwen geleden, is niet zonder slag of stoot gegaan. Er is alle reden om aan te nemen, dat zij tegen de oorspronkelijke bevolking een verdelgingsoorlog hebben moeten voeren; hoewel overwinnaars, hadden zij dus alle reden om de zielen van hun verslagen tegenstanders te vrezen. Het nijpende probleem, hoe deze te bezweren, losten zij op diplomatieke wijze op — trouwens, een prima diplomaat is de Indonesiër nòg. Zij arrangeerden opvoeringen in levende beelden van de legendarische strijd, waarin zij hadden geleerd de tegenpartij te respecteren; zij lieten daarbij niet na, deze alle eer te geven die hem toekomt. Zij gingen daarbij uit van de zeer menselijke veronderstelling, dat de verslagen vijanden, vanuit de onzichtbare wereld neerblikkend op deze weergave van hun heldenmoedig krijgsbedrijf, min of meer zouden worden verzoend en er van zouden afzien den ondermaansen sterveling te hinderen op zijn toch al moeilijk levenspad. Voor deze reproductie van de heldenstrijd der vaderen kozen zij het schimmenspel, de oudste vorm van de wajang. In later tijd heeft zich naast de oorspronkelijke wajang het poppenspel, de wajang goelit, ontwikkeld, alsook de symbolisch-plastische dans, de wajang wong, letterlijk mens-wajang.

Men merke op, dat de slametan geen eetpartij-zonder-meer is, de wajang geen loutere toneelopvoering ter aangename ontspanning van de toeschouwers. In beginsel zijn het middelen met behulp waarvan de Indonesiër tracht in contact te treden met de onzichtbare machten, die 's mensen lot bestieren; het zijn in de grond gewijde handelingen.

De Indonesiër zal niets van belang ondernemen, geen geboorte, dood of huwelijk laten voorbijgaan, niet zaaien of oogsten, geen woning bouwen noch betrekken, geen weg of waterwerken aanleggen, geen fabriek in bedrijf stellen, of hij laat daar een slametan, een offermaaltijd aan voorafgaan. Want hij begrijpt, zij het op veelal primitieve wijze, dat als de Heer niet helpt, alle mensenwerk tevergeefs is. Dit is een groot, een diep inzicht, daargelaten of het beredeneerd is of niet, het is juist dit inzicht, dat uit den westersen mens helaas geweken is, tot diens grote schade en diepe schande. Dit inzicht is een geestelijk bezit, een cultuurgoed dus, eigenlijk het grootste cultuurgoed wat voor den mens is weggelegd. Zonder enig voorbehoud kan de Indonesiër den tegenwoordigen westersen mens onder dit opzicht ten voorbeeld worden gesteld. Het is met het westerse type zover gekomen, dat het op het stuk van religie en cultuur bij animistische heidenen in de leer kan gaan.

Met dat al is het Animisme slechts een primitieve levensbeschouwing, waarin een levensangst tegenover het omringende heelal domineert, welke voor den primitieven mens karakteristiek is. Intussen zijn de hoger ontwikkelde bevolkingsgroepen niet in het animisme blijven steken, al werkt dit in vrijwel aller levenshouding door. Met name in den Javaansen mens heeft de duizendjarige hindoese overheersing, welke eindigde met de ondergang van het Rijk van Madjapahit in de 15de eeuw, diepe sporen achter gelaten. Het is hier niet de plaats om ons in de hindoese wijsheid te verdiepen, noch voor een zelfs maar zwakke poging om wegwijs te maken in het duizelingwekkend labyrinth van de hindoese mythologie. Intussen is wel zoveel zeker, dat het hindoeïsme met zijn plichtenleer en met de opvatting, dat al zijn goede en kwade daden onverbiddelijk tot den mens terugkeren, zodat hij zelf de bouwer is van zijn toekomstig lot, den Javaansen mens heeft omgevormd tot in de diepte van zijn geestelijk en zedelijk wezen.

Dit kan aanvankelijk verbazing wekken en wel om de volgende reden. De hindoese heersers waren behalve de dragers van een eerbiedwaardige wijsheid, de vertegenwoordigers van een onder vele opzichten funest maatschappelijk systeem, het zogenaamde kasten-stelsel. Zij hadden geleerd onwrikbaar vast te houden aan een indeling van dit mensdom in wijzen en priesters, ridders en krijgslieden, koop- en handwerkslieden en voorts de brede schare der paria's, dat wil zeggen onaanraakbare verworpelingen. Men begrijpe wèl, dat de paria's volgens hindoese zienswijze iets anders zijn dan de grote hoop, iets anders dan een profaan vulgus of een proletariaat. De paria is niet gradueel, maar essentieel de mindere mens, een wezen van lager orde; door geen bidden en vasten, door geen beoefening van deugden, door geen hulp van doden of mensen kan hij zich uit zijn verworpenheid bevrijden en ingaan tot een hogere kaste. Het is begrijpelijk, dat de heerserskaste der Hindoes de inheemse bevolking op Java niet anders kon zien dan een menigte paria's. Aan de paria nu is in het kader van deze levensbeschouwing geen bekeren aan; missiewerk, gelijk wij dat verstaan, is vanuit dit gezichtspunt beschouwd, volkomen zinloos.

Hoe, zo zal men zich afvragen, is het dan mogelijk geweest, dat het Hindoeïsme zo'n diepgaande invloed op het Javaanse wezen heeft uitgeoefend? Het antwoord schijnt kort en bondig te moeten luiden: langs de weg van het gezinsleven. De Hindoes kwamen op Java en namen tot zich de dochteren des lands — sexuele aandrift en behoefte aan gezinsleven zijn nu eenmaal veelal machtiger dan nationale of zelfs religieuze verschillen. De Europeanen zouden eeuwen later hetzelfde doen. Maar er bestaat tussen beide gevallen van volks- en bloedsvermenging een groot verschil. De meerderheid van „wij, Europeanen" zocht de bevrediging van zijn lust in het concubinaat, de Hindoe zijn heil in huwelijk en gezin. „Wij, Europeanen" waren — we spreken over het verleden — veelal uitschot, lieden die leefden zonder God of gebod; de Hindoe bracht in zijn gezinsleven zijn religie, zijn cultus, zijn ritus mee. De Indonesische concubine kon bij geen mogelijkheid raden, dat haar Europese heer en meester bij overerving christelijk bloed in de aderen had; de Indonesische echtgenote van eeuwen geleden leerde het hindoeïsme, de hindoese godsdienst en cultuur van haar hindoesen ega en droeg dezelve over op haar kinderen. Daarmede was het proces der hindoeïsering van den Javaansen mens in gang gezet.

Heeft nu de hindoese beschaving op Java het karakter gedragen van een geïmporteerde cultuur, die aan de inheemse bevolking zonder meer werd opgelegd? Moeten wij die beschaving zien als een louter hindoese cultuur op Javaanse bodem? Of heeft de Javaanse mens een werkzaam aandeel gehad in het tot stand komen van die cultuur?

Er is alle reden om de beschaving van het hindoetijdperk te waarderen als een hindoe-javaanse cultuur.

Het is een groot moment in de cultuurontwikkeling van den Javaan geweest, toen in het midden van de 12e eeuw de hindoese koning Djajabaja van Kediri zijn Javaanse hofdichters opdroeg een Javaanse vertaling van het klassieke hindoese heldendicht, den Mahabharata, te vervaardigen. De hofdichters toch produceerden geen vertaling doch een bewerking, de Bharatajoeda, welke een uitgesproken eigen Javaans karakter draagt. Dit feit bewijst, dat de Javaanse geest reeds toen zo zelfstandig was, zo krachtig door eigen aard, dat hij de geest van het Hindoeïsme in zich kon opnemen zonder daarin te worden opgelost. De Bharatajoeda is een mijlpaal in de Javaanse cultuurontwikkeling, welke de geboorte der hindoe-Javaanse cultuur als het ware markeert. Langs de weg van Bharatajoeda hebben de goden en helden der hindoese mythologie hun intrede gedaan in de Javaanse geestes- en verbeeldingswereld; in die wereld zijn zij blijven leven in lands-eigene Javaanse gestalten, met Javaanse physionomieën; langs deze weg ook zijn zij ten tonele verschenen.

Deze mythologische verbeeldingswereld en de kunst, waarin deze ten tonele wordt gevoerd, zijn een cultuurgoed van de eerste grootte. Dat cultuurgoed is niet uitsluitend het bezit van de bovenlaag des volks, maar evenzeer van den eenvoudigen mens-der-menigte. De Javaanse mens is dus in het benijdbaar bezit van een schat, die in het Westen vrijwel verloren is gegaan, te weten een volkscultuur en een volkskunst. Wil men tot een juiste waardering komen van den Indonesiër in het algemeen en van den Javaan in het bijzonder, dan is het geraden over dit cultuurfeit niet gering te denken.

Onderwijl zal men zich na het vorenstaande niet zonder verwondering afvragen, hoe het dan geschapen staat met het mohamedanisme van de meerderheid der Indonesiërs, welke meerderheid mintens de naam heeft van de Islam te belijden

L. J. M. FEBER.

In den halven kolom

De grote gebeurtenis

De krant ligt voor mij en ik staar in de verte om de draagwijdte van het gelezene goed in mij te laten dringen.

Ware het niet, dat juist die Indische Soekarno-geschiedenis aan de gang is, dan zou het zeker ook in de wereldpers als een bijzondere mare de ronde doen. Nu is het weliswaar slechts van Nationale betekenis, maar ondanks dat toch van een enorme drangwijdte.

Het betekent een daadwerkelijke, neen, een manifesterende vernieuwing.

Een kloeke beslissing deze grootse tijd van opbouw en herstel waardig.

Er wordt hierdoor gebroken met menige traditie, ook met die van Shakespeare. Die beweerde immers: „Wat betekent een naam?" Kom meneer Shakespeare, dat kan nu wel in uw tijd waar geweest zijn, maar nu, nadat wij door een afgrond van leed zijn geworsteld, nu wij met opeengeklemde kaken en angstig kloppend hart de bommen hoorden loeien en inslaan, nu, na al de verschrikkingen en honger, die wij liefst zo snel mogelijk vergeten, nu heeft uw woord geen waarde meer. Slechts de loutering van het pijnigend vuur der onderdrukking kan ons mensen rijp maken voor zulk een enorm Besluit Alleen de dreiging van nieuwe wereldconflicten op de achtergrond kan het menselijk brein, na langdurige overpeinzing tot zulk een wereldschokkende zienswijze brengen.

Misschien is ook onbewust het bestaan van de sinistere atoombom er debet aan. Want stellig zal ook dit mede van betekenis zijn geweest bij het nemen van deze Grote Beslissing.

Niet slechts in de Oost werd iets groots verricht. Ook hier worden Grote Daden gesteld.

En laat het goed tot u doordringen, want hier volgt de Historische Daad:

„De naam van het departement van Voedselvoorziening, Landbouw en Visserij is gewijzigd in: departement van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening."

Een toepasselijk commentaar op deze Daad?

„Mot je nog peultjes?"

SJAARELKE.

Voor de Vrouw en het Gezin

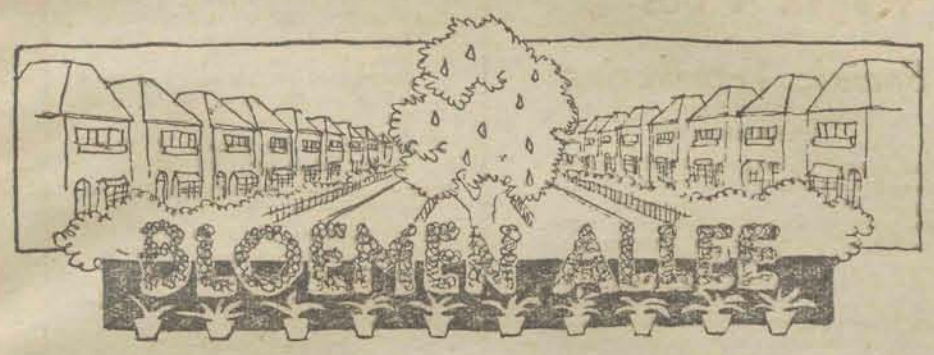

Wij moesten in of bij Den Haag wonen, want mijn man had daar werk gekregen en dus gingen wij op zoek naar een huis. In de stad wilden wij niet meer, want daar hadden we nu al jaren in gehuisd, al was het in Amsterdam ook dolgezellig in een dichtbevolkte, maar gemoedelijke buurt. Dus stapten we in de tram en gingen op jacht en vonden, na veel vragen en zoeken (want het was zelfs vóór de oorlog ook al niet zo gemakkelijk) een huisje in de Bloemen-allée. Waarom het ding niet gewoon Bloemenlaan heet, weet ik nu na zeven jaar nog niet. Ik denk, dat het komt, omdat sommige Nederlan-

ders een andermans taal altijd nog een tikje mooier vinden, dan hun eigen geboortespraak, wat een slecht aanwendsel is, volgens mij, maar om kort te gaan: wij vonden het wel een leuke laan, breed, met kastanjebomen aan de kant en tuintjes voor de grote en kleinere huisjes.

Ons onderdak was klein, maar we pasten er precies allemaal in en hielden nog ruimte voor de hondenmand over en voor een eventuele logé en er waren geen achterburen, maar er was een soortement bosje met een sloot langs de kant voor de zoons, om in te vallen en dus namen we het.

Mijn man tramde lustig op en neer naar het Haagje, de jongens gingen in de buurt op school, ontdekten een jeugdclub, een zwembad, en een stel vrienden en hadden al erg gauw hun draai. Er kwam een niet zeer spraakzame, maar vlotte schilder, die alles witte en sausde, de werkster gaf het hele geval een „pontefecale" beurt, zoals ze een schrob- en boenaanval pleegt te noemen en ik wijdde mij als steeds aan de huisvrouwelijke plichten. En nu zou men zo zeggen, dat wij vanaf dat moment heel lang en gelukkig leefden, zoals veel sprookjes plegen te eindigen.

Maar het verhaal is niet uit, want wij zijn geen sprookjeslieden, maar echte mensenkinderen en omdat een mens nu eenmaal een mens is en geen machine, begon ik uit te kijken naar wat contact, een beetje aanspraak om mij heen.

Ik knikte dus prompt elke morgen de Mevrouw-van-hierover vriendelijk goedendag, als ik de jongste spruit naar school pleegde te brengen, deed hetzelfde bij de Mevrouw-van-daarnaast en bij die-van-weer-daarnaast en zo het rijtje af, maar het hielp niet veel, want ze bogen nauwelijks hun Mevrouwelijke hoofden en deden zo afstanderig, dat ik liever een tijger ge-aaid zou hebben, dan een praatje met hen te beginnen.

Neen, het was niet je dàt op de Bloemen-allée en op een avond stortte ik mijn overvol gemoed uit bij mijn betere helft.

„Man, ik leg het hier af. Wat zijn dat hier voor lui? Als ik het hier nog een jaar uithouden moet, ben ik òf zenuwziek, òf doofstom. Kunnen we niet op de Noordpool gaan wonen? Ik weet zeker, dat je daar nog meer aanspraak aan de pinguïns hebt".

Maar mijn echtvriend trok zijn wenkbrauwen op en zei „Tja" en nog eens „Tja" en „Je moet er maar aan wennen, meiske", wat weer zo'n typisch, onbenullig mannelijk gezegde is van een manspersoon, die òf geen zin, òf geen capaciteiten bezit, om zich in de zielerust van zijn vrouw te verdiepen.

Dus ging ik maar in de tuin harken, om te wennen met een hart vol eenzaamheid en de smoor in aan de Bloemenallée.

Toen brak de oorlog uit en was iedereen vanzelf opgesloten in zijn eigen wereldje van zorgen voor magen en kledingstukken en miste ik niet zo heel erg de gezelligheid meer, omdat mijn hoofd vol andere problemen zat. De eerste jaren gingen op die manier voorbij, maar langzamerhand begon er iets menselijks door te druppelen. Dat kwam door de Prof. die een ondergedoken zoon en een dite radio had, wat niemand mocht weten, maar iedereen aanvoelde, want zo gauw er een nieuwtje door de ether was geslingerd, paradeerde de oude baas de straat op en klampte iedereen aan, om te vertellen, dat hij „uit goede bron" wist, dat de Moffen in die of die stad het weer lelijk hadden afgelegd, of iets dergelijks opwekkends. Het gevolg was, dat er zich 's avonds een soort reunie op straat ging vormen, want Meneer Maas had ook wat gehoord en Mijnheer Meijers ook en zo ontstonden er clubjes, waar zelfs de Mevrouwen, eerst schuchter, aan mee gingen doen en als dan de politiek besproken was, de mannen de wereld hadden hervormd, (zoals mannen nu eenmaal plegen te doen, als zij zoiets behandelen), bleken de Bloemenbewoners inderdaad mensen te zijn en smoesden we knusjes over een nieuw recept om de onvolprezen suikerbiet te verwerken, of hoe je van een gordijn een pofbroek moest prutsen.

Ik leefde zienderogen op en bekende mijn echtgenoot dat ik de buurt verkeerd beoordeeld had.

„Ik heb het wel gedacht", zei mijn man, maar daar gaf ik geen antwoord op, want dat is een stomvervelend huwelijksrefrein, vind U ook niet? Enfin, het werd bepaald leuk, want de ondergedoken zoon van den Prof. kwam boeken lenen en nog een onderduiker leende ons petroleumstel en ik mocht door de duisternis sluipen met clandestiene blaadjes en toen we moesten inleveren, gedroegen wij ons als één man en gaven geen enkele winterjas en deken af; eendrachtelijker kan het niet en op de dag van de vrede hotsten wij arm in arm in lange slierten door het dorp en de dikke veertig-plus, Mevrouw van een-eindje-verderop had een rood-papieren muts op haar permanent en onze Groningse buurman zei stralend; „Zo moesten we het hier altijd hebben".

* * *

De jeugd kwam toen op het idee, een bevrijdingsfeest te gaan houden. Dat deden de andere buurten ook, dus waarom wij niet? Op een middag stoof de hele bende met rode hoofden en ongeveegde voeten de voorkamer in.

„Mevrouw, we hebben alles al voor elkaar. Lien en Otto zorgen voor de verlichting en Rob voor de muziek en Coby met Jan regelen de versiering en Ben is erevoorzitter en Wim mag penningmeester zijn en...."

Ik voorzag ernstige stagnatie in het bedrijf, want Wim had op zijn vorig rapport een 3 voor rekenen en ik ging naar Mevrouw Meijers, die erg enthousiast was en alle medewerking beloofde, maar er eerst met de andere dames over wilde spreken en die waren het roerend met ons eens, dat een volwassen raad en daad in dit geval niet gemist kon worden, maar dat het eigenlijk geen vrouwenwerk was en daarom werd er, compleet met de heren er bij, een vergadering belegd bij de familie De Vries.

Nu, die vergaderingen (we hadden er drie) waren erg knus. Iedereen deed even vriendelijk tegen iedereen. Er heerste een geest van kameraadschap en sympathie waar je gewoonweg verbaasd van stond. Geld werd er flink opgehaald, de één zorgde voor lampions, ik werd naar een school met Canadezen gestuurd, om te vragen, of ze iets eetbaars wilden afschuiven voor het goede doel met een feestprogramma onder mijn arm, mijn man hielp met versieren op een ladder en het leggen van een plankier voor na afloop-bal kwam in handen van Mijnheer Buitenman, die zich als een eersteklas artist ontpopte en ons mooie ideeën aan de hand deed, zoals wedstrijd voor dames in het touwtjespringen en meer van dergelijke attracties. De consumptietent kwam dik voor elkaar, want we bakten en brouwden eindeloos en iedereen had nog wel iets geks op zolder voor de gecostumeerde kinderoptocht met prijzen, die alle verwachtingen overtroffen, toen ze eenmaal uitgestald waren. Wij huurden een geluidsinstallatie en een gramofoonversterker, ik studeerde de jeugd een boerendans in en er werd een Canadees uit de school „afgehuurd", om een paar liedjes te zingen. U ziet, het kon niet mooier.

* * *

Een beschrijving van ons zeer geslaagde bevrijdingsfeest zal ik U hier maar niet gaan geven, want dan zou dit schetsje veel te lang worden. Laat ik U alleen zeggen, dat het een knal-fuif is geworden, zoals we dat in onze jongelingstijd pleegden te noemen, dat alle kinderen pas om over twaalven naar bed gingen en de groteren doodmoe, maar zielstevreden de laatste restjes limonade opdronken, Mevrouw Maas en ik samen uit één glas bij gebrek aan materiaal. Hoe bestaat het!

Een na-vergadering voor de volwasse-

nen en het jeugdig Bestuur werd uitgeschreven.

De kas moest nog worden opgemaakt, wat erg meeviel, want er was zelfs „over" en dat ging met algemeen goedvinden naar het Rode Kruis, omdat dat iets neutraals is. Er werden grappen gemaakt, Mevrouw Buitenman ontpopte zich als een kunstenares in het voordragen van Betuwse versjes, wij zongen eendrachtelijk het Wilhelmus en verzekerden elkaar bij hoog en bij laag, dat we de band, die nu was gelegd intact moesten houden en allemaal gezellig bij elkaar moesten blijven komen en Mijnheer de Vries besloot de vergadering met een roerende toespraak op de geest in deze laan, op de onderlinge harmonie, uitmuntende samenwerking en de allerprettigste eensgezindheid, en ik was woedend op mijn buurman, die bij het naar huis gaan, als een echte spelbreker mij toefluisterde: „Wil ik U eens wat zeggen, Mevrouw Storm? Nu gaat de Bloemenallée weer inslapen tot de volgende oorlog, moet U maar eens opletten."

* * *

Hélaas, de man heeft gelijk gehad. Na nog een paar dagen elkaar vriendelijk aangesproken te hebben, allemaal vol souvenirs en het gemeenschappelijk genotene, verviel langzaam maar zeker, zacht en kalm onze laan weer in de stijvigheid, bleef de onderduiker, die dus weer opgedoken was, weg, en knikte Mevrouw de Vries weer haar stijve, Haagse knikje boven de cactussen in haar serre.

Het feest raakte in het vergeetboek, de kinderen gingen weer naar school en geen sterveling zou geloven, dat wij eens een genoegelijke, saamhorige club hadden gevormd.

Dit is nu het droevig verhaal van de Bloemen-allée. Zij is ingeslapen, om misschien nooit meer te ontwaken.

En nu de moraal van dit drama. Of hebt U het al begrepen? Ik denk van wel.

Wat is het toch jammer, dat alleen grote gebeurtenissen in staat zijn, ons Hollanders tot elkaar te brengen, zoals b.v. alle doorstane, gezamenlijke oorlogsellende. Toen konden we wel luisteren naar elkaar, geven, vergeven, ons schikken, toen konden we wel klaar staan en meetreuren met onze naasten. En het slot? Wij zongen samen het Wilhelmus en gingen naar huis, naar onze eigen kleine belangetjes, ons eigen miniatuurwereldje, dat voor ons oneindig veel belangrijker is, dan het Grote Gebeuren, belangrijker, dan de tragedie, die zich momenteel in ons Indië afspeelt.

Wat kan ons dat nog schelen? Wij hebben nu lang genoeg in de narigheid gezeten en volgende week krijgen wij cacao op de bon. Veel belangrijker!

Neen, beste allemaal, zó komen wij er niet! Zó maken wij nooit samen een werkelijk Vrij Nederland, zó bouwen wij niet op! Zó worden wij stuk voor stuk, elk gezinnetje-op-zichzelf, droevige bewoners van de Bloemen-allée!

Adé.

SINT WILLIBRORDUS
Bisschop en Belijder

In de Naam van den Vader, den Zoon en den H. Geest. Dit is een herdenking van den man aan wien Nederland zijn beschaving en kerstening te danken heeft. Naast Vader Willem is hij de grote figuur van onze Vaderlandse geschiedenis.

In het gezegende jaar 657 is Willibrord in Northumberland geboren. „Klein en zwak van lichaam, toonde hij zich groot door het verstand. Niemand was opgeruimder, niemand dienstvaardiger en gehoorzamer, niemand vlijtiger in het leren dan hij, en in de deugd ging hij zo snel vooruit, dat hij door zijn edel gedrag en door zijn ernst ouder in jaren scheen dan hij in werkelijkheid was." Zo is het portret, dat Alewyn van onzen Willibrord geschilderd heeft.

De jonge Willibrord leerde al heel spoedig in zijn leven het leed kennen, dat hem ontegenzeggelijk zo sterk heeft gemaakt in de wederwaardigheden van zijn moeilijke missie-werk. Hij was vijf jaar oud toen zijn moeder, Mena, stierf. Het kind werd aan de zorg van de Benedictijnen van Ripon toevertrouwd. Tot zijn twintigste jaar is Willibrord daar gebleven. In 678 stak hij over naar Ierland om zich onder leiding van Sint Egbert te stellen in de abdij van Rathmelgisi, waar hij in 687 door Sint Wilfried tot priester is gewijd.

In het jaar onzes Heren 690 is hij met elf tochtgenoten de Noordzee overgestoken en na een voorspoedige reis landde hij aan de monding van de midden-Rijn, tussen Katwijk en Wassenaar, waar de meeste zeeschepen aanlegden onder de sterke beschutting van het Huis ten Brijten.

De apostel van Nederland, die meer dan vijftig jaar al zijn krachten zou geven aan de beschaving en bekering van ons vaderland, was in de Lage Landen aangekomen. In nomine Christi feliciter.

Aanstonds begaf hij zich naar Utrecht, waar de machtige Radboud heerste en zich tegen het christendom wapende. Pepijn van Herstal beloofde hulp. Doch er was voor Willibrord nog niets te bereiken. Hij ging dan ook naar Rome om de zegen van den Paus te vragen over zijn werk en op de graven van Sint Petrus en Sint Paulus voor Nederland te bid-

den. Na zijn terugkeer vestigde hij zich in Teisterbant tussen Maas en Waal. In 695, voordat hij het land van Radboud opnieuw betrad, maakte hij een bedevaart naar Rome, waar Paus Sergius hem tot aartsbisschop wijdde.

De eerste aartsbisschop van Nederland, de bisschop van de Friezen, vestigde zich toen te Utrecht, waar hij de Sint Salvator-kathedraal bouwde en een kloosterschool, voor de vorming van een inheemse clerus.

Van nu af aan begint de tocht van Willibrord door ons Vaderland. Hij reisde naar het Westen, langs het kustgebied, trok door Friesland, Overijssel, de Achterhoek, bezocht Brabant en Zeeland. Hij deed kerken bouwen in Vlaardingen, Oegstgeest, Velsen, Heilo, Egmond. Hij stichtte scholen en abdijen, liet boeken overschrijven, haalde beroemde leraren naar Nederland en handwerkslieden, die wegenbouw leerden en het akkerwerk.

In 716 heeft hij Thuringen bezocht, in 717 reisde hij naar Antwerpen en omgeving. Dan maakte hij zijn testament, benoemde Sint Adolphus tot zijn opvolger en trok zich terug te Echternach in Luxemburg, waar onze heilige vader in 739 is overleden.

Alewyn zegt nog dit van hem: deze heilige man was uitstekend in waardigheid, deftig van gestalte, achtbaar van voorkomen, schoon van gelaat, opgeruimd van hart, wijs in beleid, liefelijk in taal, zedig in handel en wandel, en onvermoeid in al wat de dienst van God betrof.

Sint Willibrord heeft de dank en vereering van heel Nederland verdiend.

JAN BURGER.

Als trouwe Herstel-lezeres en degelijke huisvrouw hebt ge natuurlijk allen het goede voornemen gemaakt om nooit een kruimel oud brood weg te gooien!

Op de eerste plaats zullen we er altijd moeite voor doen om te voorkomen dat we te veel oud brood hebben door zo goed mogelijk de benodigde hoeveelheid van het dagelijks gebruik te schatten. Ik kan me voorstellen dat u het prettig vindt om steeds wat ruim brood in huis te hebben, dat is altijd gemakkelijk voor onvoorziene gevallen van een laten gast of een spokende maag.

U zult ook zeggen, ik heb nooit trommels genoeg om m'n brood in te bewaren, vooral als we b.v. voor de Zondag wat meer tegelijk in huis moeten nemen. Weet u dat u het brood dan heel mals kunt houden door het in een vochtige doek te wikkelen denkt u er dan aan deze doek af en toe opnieuw vochtig te maken.

Onwillekeurig houdt men dus wat over maar zorg dat het niet t e oud is; denkt u er aan dat brood na een dag of vier gemakkelijk kan schimmelen als het geheel van de lucht afgesloten bewaard wordt?

Kruimels van de broodplank kunt u in een klein trommeltje bewaren; die hoeveelheid groeit zó gauw aan, doet u 't eens!

Hebt u goed wat bij elkaar, dan legt u ze in de oven als hij toch warm is en u hebt een heerlijk strooiseltje bij wijze van paneermeel, of met een beetje suiker gemengd een boterhambelegging voor de kinderen

En om nu over het brood zelf te peinzen. Wat kunnen we een smakelijke gerechten maken van die oude uitgedroogde sneden!

Ik zal er u eens wat opsommen en dan zullen we enkele nog eens nader bekijken.

Al heel eenvoudig is de g e b a k k e n b o t e r h a m. Inplaats van de gesmeerde boterham te beleggen en te eten, smeren we nu de boterham aan twee kanten heel dun (dus het hoeft niets onvoordeliger te zijn in de boterpot!) en u bakt ze bruin: op zichzelf zó uit de pan, vormt dit al een gezellige lekkernij, vooral op een koude saaie dag, als wat extra zorg aan 't eten besteed, onze huisvrouwen zeker waardering schenkt van de zijde der disgenoten.

Hebben we wat meer uitgedroogde sneedjes liggen zodat 't voor ieder 2 kan lijden en bovendien wat kaas, dan is een w a r m e k a a s b o t e r h a m een nog veel heerlijker tractatie. Daarvoor legt U wat gesneden kaas tussen 2 droge boterhammen en U smeert de buitenkanten met wat boter of margarine. In de koekepan worden ze vlug mooi bruin gebakken aan weerskanten en de smeltende kaas doet het zaakje tot één geheel aan elkaar kleven. Inplaats van met boter te smeren kunt U ook droge boterhammen nemen en een scheutje olie of stukje vet in de koekepan doen.

Nu de b r o o d w a f e l t j e s ! ! Maar dit alleen voor de gelukkige bezitters van een wafelijzer. Hiervoor snijd U dunne sneden oud brood doormidden (laat U de korstjes er gerust aan!). U vet het wafelijzer aan beide kanten in met wat boter, vet of olie, of, de eigenlijke methode is met een stukje zwoerd afwrijven (en zoetjes aan krijgen we dat ook weer in onze macht!). U knijpt 't stukje brood ertussen en bakt ze aan weerskanten mool bruin in gasvlam of boven 't vuur. Een aardig werkje om de kinderen een tijd mee zoet te houden! Na 't bakken strooit U er wat zout of wat suiker op, beide soorten om van dóór te eten!

W e n t e l t e e f j e s kent U toch zeker allen? Sneden oud brood geweekt in melk met suiker, kaneel en wat eipoeder of ei, en daarna gebakken in de koekepan.

B r o o d p a p is ook zo gemakkelijk en lekker. Brood weken in melk en met 't warmen zoveel melk toevoegen tot we de gewenste dikte hebben.

B r o o d m e t a p p e l m o e s vormt een erg smakelijk en voedzaam nagerecht.

Heel gemakkelijk, hoor. We koken hiervoor appelmoes, die gerust aan de dunne kant mag zijn en als ze nog warm is brokkelen we hierin 't oude brood. De appelmoes trekt er vanzelf in, we maken 't geheel op smaak met wat suiker en kaneelsurogaat en als de massa door roeren en wrijven met een houten lepel goed gelijkmatig is geworden, laten we ze koud worden. 't Geheel stijft dan op; U kunt 't als een pudding omkeren, we gebruiken het b.v. na een stevige erwtensoep, een echt fris toetje!

Dergelijke schoteltjes kunt U altijd nóg lekkerder dan lekker maken door er b.v. rozijnen, wat abrikozen, pruimen, door te doen, zachte stoofperen te nemen i.p.v appel, enz.

Als we in onze overpeinzing nu de oudbrood-situatie bekijken, dan weet ik dat er uit U w huishouden geen kruimel en geen stukje brood bij de afval terecht komt.

Nu nog even aan de naaste toekomst gedacht.

Sinterklaas staat alweer voor de deur. Met suiker sparen hoop ik dat U al begonnen bent, van 't jaar m o e t e n we toch zeker borstplaat maken.

'k Zal er U bij helpen de volgende keer. Ook wat cacao bewaren, denkt U eraan?

M. R.

vragen bus

Sociale Verzekering

KRAAMGELD

Veel vragen, welke mij worden gesteld, hebben betrekking op het kraamgeld. Daarom volgt hierover enige toelichting.

Wanneer de man in het laatste jaar aan de bevalling voorafgaande, 156 dagen verplicht verzekerd is geweest, heeft de vrouw aanspraak op kraamgeld. Die aanspraak bestaat ook nog wanneer de verzekering reeds is geëindigd. In dit geval moet aan zekere voorwaarden zijn voldaan Als de bevalling binnen acht dagen na de beëindiging plaats heeft, moet verzekerde kunnen aantonen, dat hij de laatste 2 maanden of ten minste 16 werkdagen arbeid in loondienst heeft verricht. Heeft de bevalling later plaats, doch binnen een maand na beëindiging der verzekering, dan moet hij kunnen aantonen, dat hij de laatste 2 maanden vóór de beëindiging ten hoogste 6 dagen de arbeid heeft onderbroken.

Er zijn echter in onze tijd allerlei omstandigheden aanwezig, welke men in normale tijd niet ontmoet en deze omstandigheden geven juist moeilijkheden.

Daarom hierover een enkel woord.

Er zijn verzekerden geweest, die het laatste jaar aan de bevalling voorafgaande, geen 156 dagen verplicht verzekerd zijn geweest en wier dienstverband ook reeds geruimen tijd vóór de bevalling was geëindigd en zulks om de volgende redenen:

a. omdat zij waren ondergedoken;

b. omdat zij van hun vrijheid waren beroofd om politieke redenen;

c. omdat zij gedwongen waren te evacueren;

d. omdat zij gedwongen waren voor de Duitse weermacht te werken.

In al deze gevallen is toch de mogelijkheid aanwezig dat er aanspraak op kraamgeld bestaat.

In geval van onderduiking moet dan een deugdelijk onderzoek plaats hebben, naar de omstandigheden waaronder dit geschiedde.

Ook de andere feiten, hierboven onder b, c en d weergegeven, moeten voor de Raad van Arbeid of de Bedrijfsvereniging duidelijk komen vast te staan.

Ook de dienst, doorgebracht bij de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten, telt mee voor de berekening van de 156 werkdagen, voorafgaande aan de bevalling.

Ik vertrouw dat de korte toelichting, welke ik met opzet beknopt hield, het mogelijk zal maken dat men een beter inzicht verkrijgt.

H. G. L. te O. Deze was bij den Prov. Voedselcommissaris in functie, doch werd met ingang van 1 Augustus ontslagen. Hij vraagt of dit zo maar mag en of hij geen recht op wachtgeld heeft.

Antwoord: Vermoedelijk zal dit volgens de arbeidsovereenkomst, bij deze tijdelijke instelling, wel geoorloofd zijn met inachtneming van de wettelijke opzeggingstermijn. Wachtgeld wordt in de overheidsdienst in het algemeen alleen aan ambtenaren (en niet aan arbeidscontractanten) verleend.

J. J. V. te T.: Hij meent recht te hebben op ouderdomsrente, heeft reeds 3 à 4 maal een bezoek gebracht aan de Raad van Arbeid, maar verneemt maar steeds niets van zijn verzoek.

De moeilijke tijdsomstandigheden werken ook bij de Raden van Arbeid na. Wend U eens tot den Voorzitter van de Raad van Arbeid te 's-Hertogenbosch en schrijf op de enveloppe „Persoonlijk". Dan zult U wel spoedig bericht krijgen.

J. M. J. te A. Hij is 66 jaar oud, maar er zijn geen zegels genoeg voor hem geplakt, zodat er nu nog voor hem moet worden bijgeplakt en hij eerst in 1950 voor ouderdomsrente in aanmerking kan komen. Dit valt hem bezwaarlijk, ook al omdat hij reeds 5 maanden ziek is en van zijn ziekengeld moet leven.

Antwoord: Wat U over Uw ouderdomsrente schrijft, kan ik zonder nauwkeurige gegevens niet beoordelen. Het bedrag van *f* 75.— dat U aan rentezegels tekort komt om in 1950 ouderdomsrente te krijgen, kunt U niet ineens betalen, maar dat geschiedt met jaarlijkse gedeelten. Over de tijd dat U ziekengeld trekt behoeft U niet te plakken, want over die tijd plakt de Raad van Arbeid of de Bedrijfsvereniging rentezegels voor U. Let daarop! U zult daarvoor Uw rentekaart moeten toezenden. Uw ziekengeld komt mij laag voor. Is dit goed berekend? Jammer, dat U er niet goed op gelet hebt, dat Uw werkgevers vroeger regelmatig voor U plakten, want daardoor zit U nu in moeilijkheden. Moge dit een waarschuwing zijn, ook voor anderen.

F. v. U. te 's-B. Deze vraagt hoe het staat met het staatspensioen. Hij zou er wel eens wat meer van willen horen.

Antwoord: Het staatspensioen is helemaal niet aan de orde. Daarvan was 25 jaar geleden sprake. Maar wel is er een rapport van Rhijn, waarin ook gesproken wordt over een nieuwe regeling van de ouderdomsrente. Die regeling zal zeker een verbetering betekenen. Vermoedelijk zal dit onderwerp over enkele maanden in het brandpunt der belangstelling komen te staan. Er wordt hard aan gewerkt.

Vragenbus, Zandberglaan 44, Breda.
De vragen kort en duidelijk stellen. Géén postzegels insluiten.

Redactie: Dagelijks Bestuur R. K. Werkliedenverbond.

Redactie-Secretaris: L. M. G. A Beumer.

Vaste medewerkers: Jan Beerends — Mevr. C. A. Boudens-van Heel — Mr J. H. v. Maarsseveen — A. B. Michielsen — Pater Paschasius O.F.M. — Dr. A. A. M. M. v. d. Ven.

Illustratie: J. Terlingen, J. Teeuwisse, Nettie van Wijland.

Typografische verzorging: G. v. Stoutenburg.

Adres Redactie en Administratie: Huis van den Arbeid, Oudenoord 12, Utrecht. Telefoon: 13925.

Abonnementsprijs (voorlopig) *f* 5.— per jaar.

Aan de stakers

De laatste tijd worden wij in de bladen af en toe verrast met de berichten over staking. De eisen zijn verschillend, dan weer kleding en schoeisel, op een andere plaats tabak, sigaretten, vlees enz.

Vorige maand was ik in Zeeland ook op Walcheren waar ieder huis en iedere straat aan de oorlog herinnert. Deze mensen vonden het schande dat er nu gestaakt werd met deze eisen die nu eenmaal niet ingewilligd kunnen worden. Diezelfde Zeeuwen die van alle gemakken verstoken zijn (de meesten van hen zitten in huizen waar wind en regen vrij spel hebben) beweerden deze zomer: De twee grote gaten in de Zeedijk moeten voor November dicht, en ze zijn dicht; bovenmenselijk werk hebben zij verzet. Diezelfde mensen echter die de gehele dag ploeterden aan de dijken of op de scheepswerf in Vlissingen waren na hun dagtaak weer aan het zwoegen om hun kerk op te bouwen die door enige granaatvoltreffers grotendeels verwoest was. Toen ik aan deze mensen vroeg wat dat wel zou kosten, de opbouw van zo'n mooie kerk, vroegen zij verontwaardigd of ik soms dacht dat zij voor dit werk loon zouden willen ontvangen. Hun antwoord was: „Dit is eenvoudig onze plicht, maar zij geldt niet alleen voor de Zeeuwen."

Laat de heren die te pas en te onpas willen staken bovenstaande eens overdenken, mogelijk komen zij dan tot andere gedachten, die nuttig zijn voor de opbouw van ons land.

TH. OMBERGEN, Aerdenhout.

Aan het bovenstaande behoeft onzerzijds weinig te worden toegevoegd. Men weet hoe de leiding van de bonafide vakbeweging over het optreden van de z.g. Eenheidsvakbeweging in het algemeen denkt en hoe zij — en met haar het overgrote deel van het Nederlandse volk — denkt over het in deze tijd gehanteerde middel van de staking. Iedereen heeft in deze tijd van algehele materiële ontreddering allereerst de plicht tot arbeiden. En tegenover die plicht staat het recht op een behoorlijke beloning, op kleding en schoeisel, op medezeggenschap, op verzorging van de oude dag, kortom op een menswaardig bestaan. En men weet ook hoe de regering staat tegenover die a-sociale werkgevers, die van mening zijn, dat het aanschijn van de wereld niet veranderd is. Overleg met werkgevers en regering, die achter het arbeidende volk doch daarnaast voor een welhaast bovenmenselijke taak staat, is in deze tijd de weg die alleen leiden kan naar het herstel van ons zwaar geschokte volksleven.

Uitkering en blokkering

Ook ik had over de twee verstreken kwartalen van 1945 nog geen kindertoeslag ontvangen. Op 5 September hield de Minister van Financiën zijn rede, waarin hij de maatregelen tot gezondmaking van ons geldwezen aankondigde en op 7 September ontving ik twee postwissels met de kinderbijslag over twee kwartalen, met het gevolg, dat ik dit bedrag, zijnde *f* 180,— op een geblokkeerde rekening kon plaatsen, dus practisch nog niets had. De Middenstandsbedrijfsvereniging te Utrecht moest blijkbaar van het oude geld af en terwijl er eerst z.g. „administratieve achterstand" was, werd dit oude geld in enige dagen plotseling op ons dak geschoven.

H. C. REGTIER, Utrecht.

Wij kunnen de bittere klacht van inzender volkomen begrijpen. Feit is, dat heel veel personen, instellingen en zaken hun geld gespuid hebben vóór de zuivering, maar of dit met opzet gebeurd is? Bij verschillende instellingen bestond ook de vrees, dat als de gelden geblokkeerd zouden worden, zij niet meer aan hun verplichtingen zouden kunnen voldoen. Dat dit achteraf anders is uitgelopen, doordat de gelden van deze sociale instellingen niet zijn geblokkeerd, doet daaraan niets af, omdat men zoiets vooraf niet wist. Zaak is echter, dat bij de blokkeringsmaatregelen de bedragen, welke uit hoofde van een of andere wet worden of werden genoten direct worden vrij gemaakt. Daarvoor pleitten reeds verschillende instanties bij de betreffende autoriteiten en het ziet er naar uit, dat aan deze rechtmatige eis spoedig zal worden voldaan. Hiermede zijn tevens diverse soortgelijke brieven over dit onderwerp beantwoord.